

Vidék

Magazin

Country Magazine

Elszállt élelmiszerárak
Ki fizet a végén?

Vitafort: új világ kezdődik
Interjú Kulik Zoltán vezérigazgatóval

Földünk jövője a tét
Agatics Roland: hulladékgazdálkodás

Szentendrei kenusok
Interjú Pétervári Pál vezetőedzővel

„Jó korban, jó
helyen születtem”

Interjú Fekete Balázssal

XII. évfolyam I. 2022. tavasz • www.videkmagazin.hu
Ára: 2200 Ft | Előfizetőknek: 2000 Ft I. külföldön: 8 €, 36 Lei, 840 Dinar

✿ A HITTANOKTATÁS ÉVE – 2022. ✿

A 2022/23. TANÉVBEN IS VÁLASZTHATÓ
AZ ÁLLAMI ISKOLÁK
1-8. ÉVFOLYAMÁN

REFORMÁTUS HIT-ÉS ERKÖLCSTAN

BIBLIA

MŰVELTSÉG

ÉLMÉNY

✿ „HINNI TANÍTS, URAM!” ✿

A DÖNTÉS AZ ÖNÖKÉ!

Érdeklődjön, tájékozódjon:

hittan.info

Kapcsolat helyben:

✿ Magyarországi Református Egyház

Készült a MRE Zsinati Oktatási Iroda megbízásából

A törvény szelleme

Megállapította a gyermekvédelmi kérdésekről tartott országos népszavazás eredményeit a Nemzeti Választási Bizottság (NVB), a referendum mind a négy kérdésben érvénytelen volt. Ez a kifejtet úgy következhetett be, hogy nagyon sokan – különféle szervezetek buzdítására – érvénytelen szavazatokat adtak le, például összerajzolták a szavazólapot vagy mindkét helyre X-et tettek. Az alaptörvény szerint ugyanis az országos népszavazás akkor érvényes, ha az összes választópolgár több mint fele érvényesen szavazott, és eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott. Ezt a kiskaput használták ki azok, akik tudatosan érvénytelenül szavaztak, s az általuk leadott érvénytelen szavazatok miatt nem lett végül elegendő érvényes szavazat.

Az NVB a magyarországi szavazóköri jegyzőkönyvek és a levélben leadott szavazatok megszámlálásának eredményét megállapító jegyzőkönyv alapján állapította meg a népszavazás végeredményét, a négy kérdésben külön-külön határozattal. A népszavazásra bocsátott első kérdés úgy szólt: „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekeknek köznevelési intézményben a szülő hozzájárulása nélkül szexuális irányultságokat bemutató foglalkozást tartsanak?”. A második: „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekek számára nemi átalakító kezeléseket népszerűsítsenek?”. A harmadik: „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekeknek fejlődésüket befolyásoló szexuális médiatartalmakat korlátozás nélkül mu-

tassanak be?”. A negyedik: „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekeknek a nem megváltoztatását bemutató médiatartalmakat jelenítsenek meg?”. Az érvényes szavazatok aránya 47-48 százalék volt a különböző kérdéseknél. Ezen belül a „nem” szavazatok aránya 92 és 96 százalék között változott.

A helyzet ennyi alapján is eléggé érthető. És ne feledjük, hogy van a jognak szelleme is. Különség van a törvény szelleme és a törvény betűje között. A törvény szelleme az az általános szándék, amely a jogszabály megfogalmazásakor a törvényhozót vezérelte. Aki tehát úgy csúri-csavarja a maga kénye-kedvére a jogot, hogy a törvény betűjét a törvény szelleme fölé helyezné, a jogalkozó szándékát veszi semmibe, ami nyilvánvalóan agyafűrt dolog, de tisztességesnek nem mondható. Bizonyára lehetnek helyzetek, amikor a jogrendszernek ez a típusú „megtrollkodását” ilyen-olyan indokkal talán lehetne próbálni magyarázni, a kérdéseket tekintve azonban a gyermekvédelmi kérdésekről tartott népszavazás nem ilyen volt. Ennek kapcsán állást foglalni nem politikai, hanem morális kérdés. Az ügyet bohózzá formálni szándékozók pedig nemcsak visszaéltek a jogszabály betűjével, semmibe véve annak szellemét. A demokráciát is megcsúfolták. azzal, hogy nem álltak ki a kérdésekre vonatkozó „igen” vagy a „nem” véleményük mellett. Vajon belátják ezt valaha?

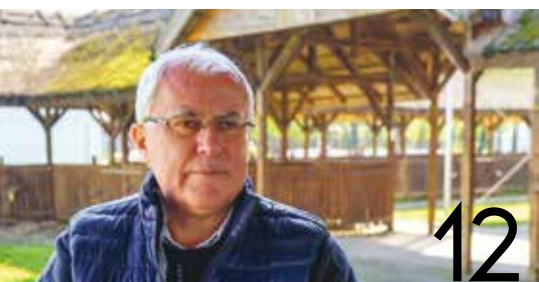
Tóth László Levente
alapító-főszerkesztő

5. Választás, 2022,
kétharmad
Egyszerű képlet

9. Az agrárium stabilitási
kérdés
Milliárdok a válságkezelési
csomagból
12. "Jó korban, jó helyen
születtem"
Interjú Fekete Balázssal, a Hód-
Mezőgazda Zrt. állattenyésztési és
kiállítási igazgatójával

16. Elszálltak a nemzetközi
élelmiszerárak
Történelmi csúcsokat emleget a
FAO

18. A katonai konfliktus és
a gyenge forint szorítja az
agráriumot
Hatékonyságnövelésre van
szükség a K&H szerint

20. Vitafort: új világ kezdődik
Interjú Kulik Zoltán
vezérigazgatóval
23. Globális sokkhatás, helyi
megoldások
Csökkent az Takarékné AgrárTrend
Index értéke

26. Lezárult a Budapest Bank és
az MKB Bank egyesülése
Formálódik a Magyar Bankholding

28. Földünk jövője a tét
Agatics Roland, a DTKH
Nonprofit Kft. ügyvezetője a
hulladékgazdálkodásról

32. Sokoldalúan támogatja az
erdők kezelését az NFK
Erdészeti Főosztálya
Szakmai összefogás az ágazatban

34. Erdőbarát rendezvény
programot indít a Pilisi
Parkerdő
Megnőtt az erdők látogatottsága

35. Beindult a hazai
paradicsomszezon
Tavaly 5,7 milliárdos forgalmat ért el
zöldségekkel a Trivega Kft.

36. Iramot váltottak a
szentendrei kenusok
Interjú Pétervári Pállal, a Szentendrei
Kajak-kenu SE vezető edzőjével

40. Hogyan gondozzuk a
szabadföldi rózsát?
Boronkay Gábor, a MATE kutatója
mutatja az utat a tövisiek között

Alapító-főszerkesztő:
Tóth László Levente

Telefon: +36-30/388-0572

E-mail: videkmagazin@gmail.com

Web: www.videkmagazin.hu

Kiadó:
NEWSPAPERS MEDIA GROUP

Kiadó postacím:
2001 Szentendre, Pf. 161

Kiadásáért felel:
a kiadó vezetője

Szerzők: Athanasios Krizostom,
Boronkay Gábor, Fazekas Hunor,
Kovács Tímea, Létavértesi Boglárka,
Nagy Katalin, ProduCom, Székely
Saraolta, Ungvárnémeti Tóth László,
Tóth László Levente

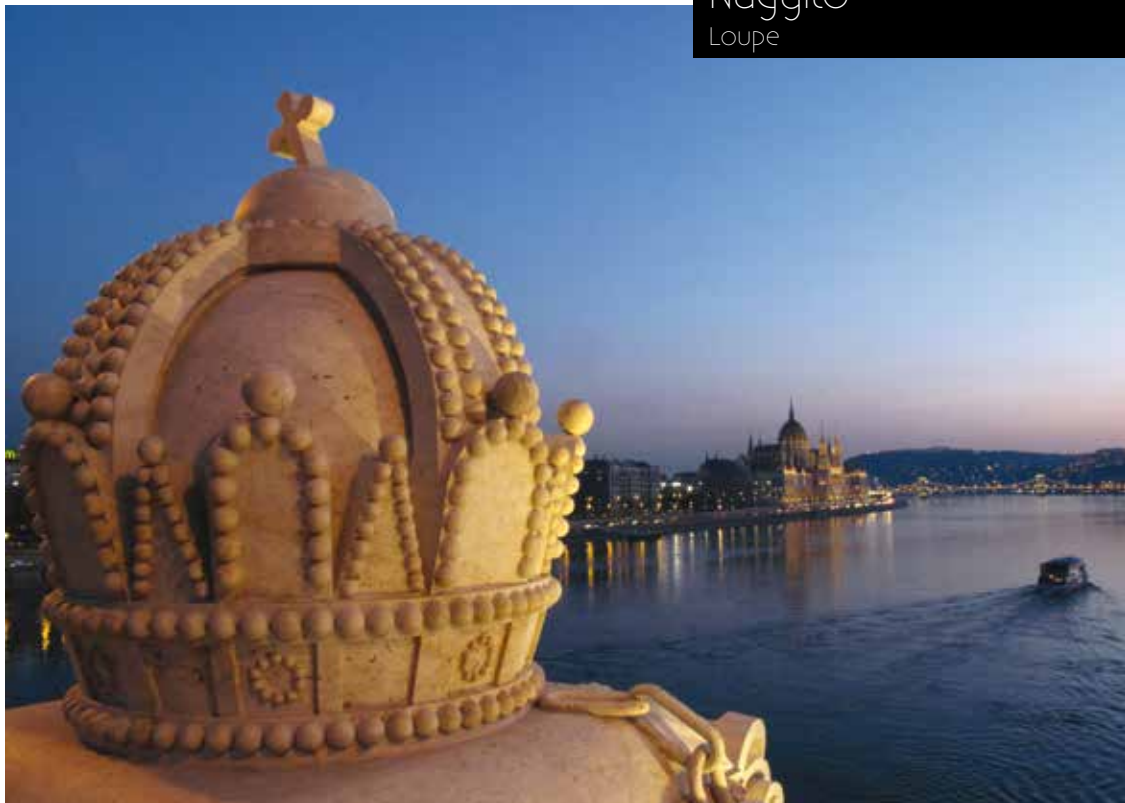
Címlapfotó:
Tésik Attila

Fotó: AM, Benkő Imre, Boronkay
Gábor, Csíkszentmihályi Márton,
Czeplédi Zsolt, Fikció Fényképmű-
hely, Goodwill Communications, Hun-
gary PR, Komka Péter, KRQ, MATE,
MTI, Pelsőczy Csaba, Pilisi Parkerdő,
ProduCom, Soós Lajos, Tésik Attila,
Tóth László Levente, Vidék Magazin,
Vitafort Zrt.

XII. évfolyam
2022. tavasz

ISSN: 2062-4905

Terjeszti: a kiadó

Választás, 2022, kétharmad

A 2022 április 3-ai országgyűlési képviselő-választás nagyarányú Fidesz-KDNP győzelemmel zárult, meglelt a negyedik kétharmad, az ellenzék a megmérettetésen alulmaradt. Az eredmények arányát is tekintve kétség sem maradhatott afelől, hogy a választáson résztvevők döntő többsége Orbán Viktornak, egyúttal politikája folytatásának szavazott bizalmat.

Vidék Magazin összeállítás

A parlamenti választáson a magyarországi választók egyrészt szavazhattak az egyéni választókerület jelöltjére, másrészt a pártlistákra (illetve nemzetiségi választók a nemzetiségi listákra). A magyarországi lakóhellyel nem rendelkezők levélben szavazhattak a pártlistákra. Az egyéni választókerületekben az a jelölt lett képviselő, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta. Az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottságok meghozták az egyéni választókerületek választásának eredményét megállapító határozataikat, ezek április 12-én jogerőre emelkedtek. Szintén jogerőre emelkedtek a területi választási bizottságoknak az országos listás választás területi részeredményéről szóló határozatai is.

A Nemzeti Választási Iroda (NVI) pedig kiállította a levélben leadott listás szavazatok megszámlálásáról készített jegyzőkönyvet. E szerint a legtöbb érvényes levélszavazatot a Fidesz-KDNP listája kapta, 251 468-at, a DK-Jobbik-Momentum-MSZP-LMP-Párbeszéd listája 11 034-et, a Mi Hazánk Mozgalom listája 2836-ot, a Magyar Kétfarkú Kutya Párt listája 1636-ot, a Normális Élet Pártja 601-et, a Megoldás Mozgalom 259-et. Az NVI nyilvántartása szerint 456 129 választópolgár szerepelt a levélben szavazók névjegyzékén, a levélben leadott szavazatok megszámlálásáról kiállított jegyzőkönyv szerint az NVI-hez 318 083 szavazási irat érkezett vissza határidőben, ebből érvényes 268 766 volt, ami a beérkezett szavazási iratok 84,49 száza-

léka. Az érvényes szavazási iratokban 268 416 szavazólap volt, és érvénytelen volt 582 szavazólap, így az érvényes szavazólapok száma 267 834. A levélszavazatokat először a gyors eredmény megállapításért beszkenelték, majd az NVI a szavazólapokat két alkalommal kézzel is megszámlalta, a jegyzőkönyv szerint a szavazatszámolás április 9-én kezdődött és 13-án fejeződött be.

Miután valamennyi jegyzőkönyv az NVB rendelkezésére állt, a testület megállapította az országos listás eredményt. Az országos listáról kiadható 93 mandátumnál az országos listákra leadott voksokat (a Magyarországon, illetve levélben leadottakat) és az egyéni választókerületekben nem hasznosuló, úgynevezett töredékszavazatokat veszik

figyelembe. Töredékszavazatnak minősül a vesztes jelöltek összes szavazata, valamint a győztes jelölt minden olyan szavazata is, amely már nem volt szükséges a mandátum megszerzéséhez, vagyis a második legtöbb szavazatot elérő jelölt eggyel növelt szavazatainak kivonása után fennmaradó szavazatszám. Nem szerezhethet mandátumot az a pártlista, amely a pártlistákra és a nemzetiségi listákra leadott összes érvényes szavazat legalább öt százalékát (ez most 282 743 szavazat volt) nem érte el (ötszázalékos küszöb), valamint az a közös pártlista, amely a tíz százalékot nem érte el (565

486 szavazat), illetve kettőnél több párt által állított közös pártlista esetén a 15 százalékot (848 229 szavazat).

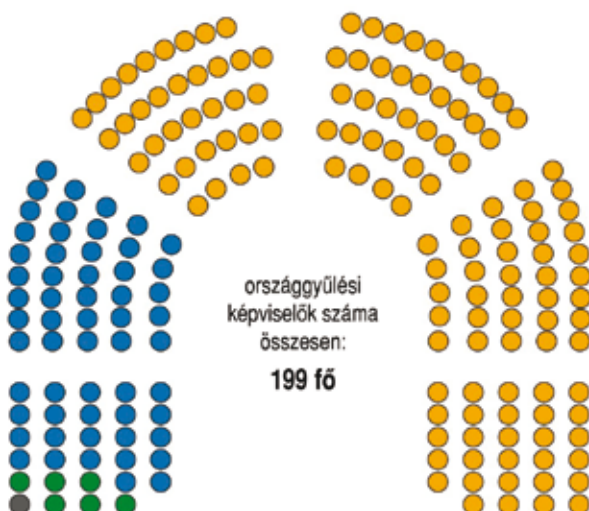
Az országos listás mandátumok kiosztásához először összegezték az összes töredékszavazatot, valamint az összes pártlistás és nemzetiségi listás szavazatot, majd ezt elosztották 93-mal (a kiadható mandátumok száma), és az eredményt tovább osztották négygel, az így kapott hányados egész része a kedvezményes kvóta, amellyel a nemzetiségek kedvezményes mandátumhoz juthatnak. Ez most 23 085 szavazat volt, és a Magyarországi Németek Országos Önkormány-

zata kedvezményes mandátumot tudott szerezni.

Az NVB megállapította: a küszöböt a Fidesz-KDNP, a DK-Jobbik-Momentum-MSZP-LMP-Párbeszéd és a Mi Hazánk Mozgalom pártlistája érte el, ezek a pártok részesülhettek az országos listás mandátumokból. A pártlistákra leadott összes szavazatszám 8 587 628 volt. A Fidesz-KDNP-nek összesen – a töredékszavazatokkal együtt – 4 390 962 szavazata volt, a DK-Jobbik-Momentum-MSZP-LMP-Párbeszéd listának 3 526 480, a Mi Hazánk Mozgalomnak 639 551. A pártlisták között (a kedvezményes mandátum számával csökkentett) 92 országos listás mandátumot osztott ki az NVB, a korábbi gyakorlatnak megfelelően az úgynevezett d'Hondt-módszer alapján. Ennek során előbb egy táblázatot készítettek, a táblázatnak 92 sora volt, mivel ennyi országos listás mandátumot kellett kiosztani. A táblázat első sorában a listákra jutó töredékszavazatot tüntették fel, a másodikban a felét, a harmadikban a harmadát, és így tovább. A mandátumokat úgy osztották ki, hogy megkeresték a táblázatban előforduló legnagyobb számot, és amelyik

Parlamenti patkó

A 2022. évi országgyűlési választás előzetes eredménye

FIDESZ-KDNP:	67,84% – 135 fő
DK-JOBBIK-LMP-MSZP-MOMENTUM-PÁRBESED:	28,64% – 57 fő
MI HAZÁNK MOZGALOM:	3,02% – 6 fő
MNOÓ:	0,50% – 1 fő

A szerzett mandátumok megoszlása:

	egyéni választókerületben	országos listán	kedvezményes	össz.
FIDESZ-KDNP	87	48	0	135
DK-JOBBIK-LMP-MSZP-MOMENTUM-PÁRBESED	19	38	0	57
MI HAZÁNK MOZGALOM	0	6	0	6
MNOÓ	0	0	1	1
összesen:	106	92	1	199

Forrás: NVI/MTVA Sajtóarchívum/ MTI

lista számoszlopában ez megtalálható volt, az a lista kapott egy mandátumot. Ezután megkeresték a következő legnagyobb számot, és az eljárást addig folytatták, amíg ki nem osztották az összes mandátumot. Az NVB ezen módszer alapján a DK-Jobbik-Momentum-MSZP-LMP-Párbeszéd listának 38, a Fidesz-KDNP-nek 48, a Mi Hazánk Mozgalomnak 6 országos listás mandátumot tudott kiadni.

Ezt követően az NVB összevetette az országos listákon szereplő, illetve az egyéni választókerületekben mandátumot szerző jelöltek neveit, és ennek alapján állapította meg, mely képviselők kaptak mandátumot az országos listáról, a listán szereplő sorrendben (azok a jelöltek, akik egyéni választókerületben mandátumot szereztek, az országos listán nem juthatnak mandátumhoz).

Az NVB a pártok működésére fordítható állami költségvetési források elosztási arányát is megállapította. A mintegy hárommilliárd forintot az országgyűlési választáson egy százaléknál nagyobb támogatást szerző pártok között osztják szét. A pártok az elkövetkező négy évben ennek az arálynak megfelelően részesülhetnek a támogatásból. A törvény szerint az állami költségvetésből a pártok támogatására fordítható összeg 25 százalékat egyenlő arányban az Országgyűlésben országos listán mandátumot

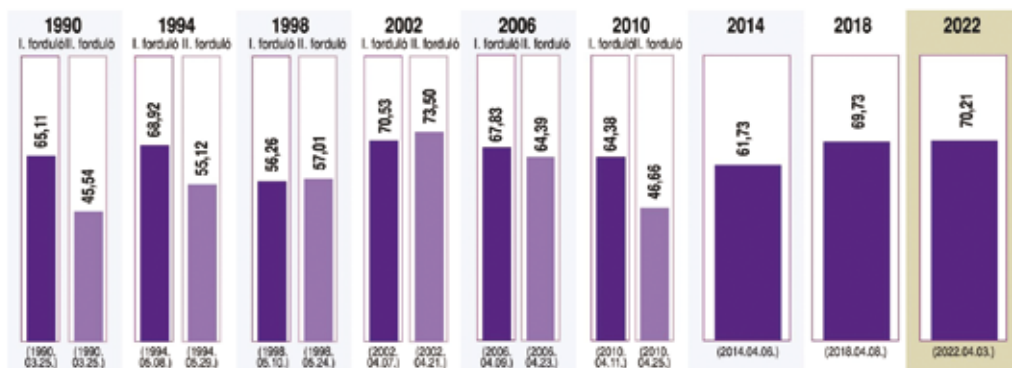

szerző pártok között kell felosztani. A fennmaradó 75 százaléknak megfelelő összeg a választások eredménye alapján a pártra, illetőleg a párt jelöltjeire leadott (egyéni és listás) szavazatok arányában illeti meg a pártokat. Nem jogosult költségvetési támogatásra az a párt, amely nem szerzi meg a választáson részt vevő választók szavazatainak egy százalékát. Az NVB döntése szerint a költségvetési keret 25 százalékát a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség, a Kereszténydemokrata Néppárt, a Demokratikus Koalíció, a Jobbik Magyarországért Mozgalom, a Momentum Mozgalom, a Magyar Szocialista Párt, az LMP - Magyarország Zöld Pártja, a Párbeszéd Magyarországért Párt és a Mi Hazánk Mozgalom között osztják fel egyenlő arányban. A fennmaradó 75 százalékból részesülhet

a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség, a Demokratikus Koalíció, a Jobbik Magyarországért Mozgalom, a Momentum Mozgalom, a Magyar Szocialista Párt, a Mi Hazánk Mozgalom, a Kereszténydemokrata Néppárt, a Párbeszéd Magyarországért Párt, a Magyar Kétfarkú Kutya Párt, az LMP - Magyarország Zöld Pártja és a Megoldás Mozgalom. A keret 75 százalékát a következő százalékos arányokban osztják szét a pártok között: Fidesz: 49,340, DK: 10,349, Jobbik: 8,662, Momentum: 5,979, MSZP: 5,884, Mi Hazánk Mozgalom: 5,873, KDNP: 4,694, Párbeszéd: 3,407, MKKP: 2,862, LMP: 1,818, Megoldás Mozgalom: 1,132. Az Országgyűlésbe jutott pártok támogatására fordítandó összeget az állami költségvetésről szóló törvény állapítja meg. A költségvetési támogatások ki-

Részvételi arányok az országgyűlési választásokon (1990–2022)

A választók nyilvántartásában lévő választópolgárok közül a választásokon résztvevők aránya (%)

Forrás: NVI/MTVA Sajtóarchívum/ MTI

fizetése hagyományosan negyedévenként történik.

A Fidesz nagyarányú választási győzelméhez az „ellenzék katasztrofális teljesítménye”, valamint a kormánypárt nagyon jól felépített, az elért eredmények megvédéséről, Magyarország függetlenségének és szuverenitásának megőrzéséről szóló kampánya járult hozzá – vélekedett Lánczi Tamás politológus. Az elemző nagyon fontosnak nevezte a Fidesz-kampány lebonyolításának profizmusát. „Mindenki tudta, hogy mi a feladata, nem voltak üresjáratok” – mondta.

Lánczi Tamás aláhúzta: a Fidesz hitelességét növeli, hogy az emberek a pénztárcájukon érzik: egy nagy gazdasági erősödés történt az elmúlt 12 évben. Kiemelte, hogy egy felmérés szerint 1970 és 2010 között a magyar átlagbér reálértékben mindössze 22 százalékkal nőtt, míg 2010 és 2022 között 65 százalékkal emelkedtek a reálkeresetek. Mindez azt jelenti, hogy a ma élő generációk körében most először nőttek lökészerűen a bérek, a háztartások először tudtak felhalmozni, „először érezhették az emberek úgy, hogy nem egyik napról a másikra kell élni” – fejtette ki a politológus. Szerinte ennek tudható be, hogy Magyarország a GDP tekintetében idén megelőzte a régi uniós tag Portugáliát.

Az elemző beszélt arról is, hogy a korrupció a nyugati államok kezében „egy-

fajta bunkósbot”, ha egy országgal szemben „érdeket szeretnének érvényesíteni, akkor egész egyszerűen csak annyit tesznek, megpróbálják elhithetni, hogy ez az állam kirívóan korrump”. Lánczi Tamás szerint „korrupció mindenhol van, nyilván a mértéke változó, de az Európai Unióban Magyarországon a korrupció egyáltalán nem kiugró, vagy nincs olyan mértéke, amely szemet szűrő lenne”. A politológus példaként említette a déli olaszországi régiókat, amelyek 60 éve részesülnek az uniós felzárkóztatási támogatásokban, mégis „katasztrofális állapotban vannak”. „Ott például meg lehetne kérdezni, hogy hova tűnt a pénz, de nem teszik fel ezt a kérdést” – tette hozzá Lánczi Tamás. Hangsúlyozta: ezzel szemben Magyarországgal, Lengyelországgal és más országokkal szemben azért teszik fel a korrupció kérdését, mert „egész egyszerűen a politikai irányvonalunk nem illeszkedik abba az elképzelésbe, amelyet Brüsszelben vallanak”. Lánczi Tamás szólt arról is, a középkelet-európai országok „most először lőtávolon belülre kerültek a nyugati államokhoz képest” és kezdik a „sarkukat taposni”. „Kezdünk odaérni, hogy a nyugati államok számára kellemetlen versenytárrá válunk, és próbálnak érdeket érvényesíteni, próbálnak bizonyos értelemben visszanyomni minket” – fogalmazott. A politológus szerint ennek a folyamatnak az egyik eszköze a „kor-

rupciós retorika”, amelynek lényege, hogy a korrupcióra hivatkozva próbálnak meg forrásokat elvonni Magyarországtól. „Ez elsősorban azt a célt szolgálja, hogy a komparatív előnyünket, tehát a hozzájuk viszonyított előnyünket, azt megpróbálják megakadályozni, illetve megpróbálják Magyarországot eltántorítani attól a társadalompolitikától, attól a politikai felfogástól, ami szemmel láthatóan nagyon-nagyon sikeres, csak éppen nem illeszkedik a brüsszeli liberális logikába” – fejtette ki Lánczi Tamás.

A magyar országgyűlési választás és népszavazás gördülékenyen, hatékonyan zajlott – jelentette ki Russell Nobile, a Judicial Watch nevű amerikai konzervatív szervezet képviselője Budapesten. Az ügyvéd azt mondta, hogy általánosságban semmiféle problémát nem találtak. Russell Nobile úgy vélekedett, hogy Magyarországon a voksolást jobban szervezték meg, mint ahogyan az Egyesült Államok bizonyos részein szokták. Kiemelte, hogy a különböző pártok képviselői együttműködtek a szavazóhelyiségekben. Tapasztalataik szerint – mondta Russell Nobile – a választóknak keveset kellett várakozniuk. Hangsúlyozta, hogy a pártok politikájával, helyzetével, médiajelenlétével nem foglalkoztak. Ugyanazt a módszertant alkalmazták, amelyet az Egyesült Államokban is szoktak – közölte Russell Nobile.

Az agrárium stabilitási kérdés

Magyarország közel 6,4 milliárd forint összegben részesül az 500 millió eurós uniós válságcsomagból, azt pedig az elmúlt hónapok történései is megerősítik, hogy az agrárium a magyar gazdasági és társadalmi stabilitás meghatározó támasza – mondta Nagy István agrárminiszter.

Írta: Fazekas Hunor, Nagy Katalin

Magyarország közel 17 millió euró, azaz mintegy 6,4 milliárd forint összegben részesül az összesen 500 millió eurós válságkezelési csomagból. Agrár-diplomáciai siker, hogy amíg az Európai Unió mezőgazdasági termelésének 2,1 százalékát adjuk, addig a rendelkezésre álló források közel 3,4 százalékát sikerült megszerezni, ami a nyolcadik legmagasabb összeg a huszonhét tagállamból – mondta Nagy István agrárminiszter.

Az Európai Bizottság több elemből álló uniós válságkezelési csomagja a megnövekedett input költségek és az orosz-ukrán háború miatt nehéz helyzetbe került mezőgazdasági ágazatok támogatását célozza. A javaslat legfőbb eleme egy összesen 500 millió euró ös-

szegű rendkívüli támogatási csomag, amelyet a tagállamok a leginkább bajban lévő mezőgazdasági ágazatok támogatására fordíthatnak.

Magyarország tavaly ősz óta kérte több tagállammal együtt a Bizottságtól, hogy vezessen be rendkívüli intézkedéseket elsősorban az állattartó ágazatokban kialakult precedens nélküli válsághelyzet kezelésére. Az orosz-ukrán háború tovább rontotta az agrárpiacok helyzetét, ezért a Bizottság a tagállamok kérését meghallva a mezőgazdasági krízisalap és az uniós agrárköltségvetés terhére 500 millió eurós rendkívüli válságkezelési csomag bevezetését javasolta. Az Agrárminisztérium a Magyarországnak jutó közel 6,4 milliárd forintot a hóna-

pok óta nagy bajban lévő állattartók megsegítésére fogja fordítani – hangsúlyozta az agrárminiszter.

A csomag másik fontos eleme, hogy a Bizottság az év végéig átmeneti jelleggel enyhít a szántóföldi kultúrák termesztéséhez előírt zöldítési követelményeken. Ennek keretében a parlagként bejelentett területeken megkötés nélkül termesztendő bármilyen, egyébként termesztendő növénykultúra. Az ilyen terület önálló kultúráként a terménydiverzifikációs követelmény teljesítésénél is figyelembe vehető lesz függetlenül attól, hogy a nem parlagként bejelentett területen esetleg ugyanazt a kultúrát termesztik a gazdálkodók. Sőt, ezek a parlagként bejelentett, de valójában

termelésbe vont területek ökológiai célterületként (EFA) is elszámolhatóak lesznek. Magyar kezdeményezésre került be a javaslatba, hogy az ökológiai célterületként bejelentett parlagterületeken ideiglenesen lehetőség lesz akár növényvédőszer használatára is, ha ezt az adott növényállomány sikeres termesztése megkívánja.

„Magyarországon a Bizottság által felkínált lehetőségekkel természetesen élni kívánunk, és erről a szükséges bejelentéseket meg fogjuk tenni. Mivel az intézkedés adminisztratív szempontból összetett, kiemelt jelentősége lesz annak, hogy a gazdálkodók, a falugazdászok és szaktanácsadók pontosan kövessék a minisztérium és az Államkincstár közleményeit, útmutatásait. Úgy gondolom, hogy az intézkedés a termelés növelésével hozzájárul majd a

háború miatti élelmezésbiztonsági kockázatok csökkentéséhez” – mondta a tárcavezető.

Fentiek mellett, a korábbi évekhez hasonlóan, október 16-át követően idén is lehetőség lesz emelt szintű előleget fizetni a gazdálkodóknak a közvetlen támogatások, valamint a terület- és állatalapú vidékfejlesztési intézkedések esetében.

Az agrárminiszter egy lapzártánk idején tartott szakmai rendezvényen beszélt arról, hogy a befektetés a magyar agráriumba minden eddigénél magasabb megtérülést ígér, hiszen nyilvánvalóvá vált, hogy az élelmiszerellátás, illetve az élelmezési önrendelkezés „biztonságpolitikai dimenziót hordoz”. A kormányzat elkötelezettsége erős a vidék gazdasági gerincét jelentő mezőgazdaság fejlesztése iránt – mondta.

Nagy István emlékeztetett, hogy „példátlan összeget”, összesen 4265 milliárd forintot használ fel az ország vidékfejlesztésre a 80 százalékos nemzeti kiegészítő forrással együtt a Megújuló vidék, megújuló agrárium programon keresztül. Azt tervezik, hogy a források több mint felét technológiai modernizációra fordítsák 2027-ig – fűzte hozzá. Mint mondta, élelmiszeripari fejlesztésekre 450 milliárd forintot, az állattartás megújítására 280 milliárd forintot, a kertészet fejlesztésére 180 milliárd forintot, a mezőgazdaság többi üzeme fejlesztésére 260 milliárd forintot és újabb termelői öntözési beruházásokra 100 milliárd forintot terveznek elkölteni a jövőben.

Nagy István beszélt arról is, hogy a szektor jövője szempontjából kulcsszerepe van a 2023 utáni KAP Stratégiai Terv elfogadtatásának az Európai Bizottsággal. Ez az idei év legfontosabb feladata a háború okozta válságkezelés mellett – mutatott rá.

Viski József, az Agrárminisztérium helyettes államtitkára korábban egy szakmai rendezvényen a Vidékfejlesztési Program (VP) kapcsán felidézte, hogy a kormány 80 százalékra emelte a nemzeti társfinanszírozást a korábbi 17 százalékról, amelynek köszönhetően a VP pénzügyi kerete jelentősen megnőtt. A 2007-2013-as időszakban 1550, 2014-2020-ban 1400, a 2021-2022-es időszakban 1500 milliárd forint jut vidékfejlesztésre – mondta Viski József. (Azaz összességében 2027-ig 4265 milliárd forint, amiről Nagy István miniszter is beszélt – a szerk.)

A helyettes államtitkár hozzátette: a beruházási pályázatokra 1600 milliárd forintnyi igény érkezett be, amely 500 milliárddal több a meghirdetettnél, ezért megemelte a tárca az egyes pályázatok keretösszegeit. A VP 2014-2022-es időszakában összesen bő 2900 milliárd forint áll rendelkezésre. Közel 300 ezer támogatott kérelem van az elmúlt 8 évben a programban, eddig 2865 milliárd forintnyi forrásra tettek már kötelezettségvállalást, lényegében a program keretösszege elfogyott – tette hozzá.

A kifizetésekkel kapcsolatban elmondta, hogy 200 milliárd forint híján a 2014-2020-as forrásokat ki is fizették a kedvezményezetteknek. A helyettes ál-

„Az átmeneti források biztosították számunkra, hogy nagy összegű pályázatokat tudtunk kiírni, emeltük a keretösszeget és az adható maximális támogatás összegét is” – mondta. Az átmeneti források helyzetével, illetve

kihelyezése történt meg a piacra az elmúlt hetekben. A helyettes államtitkár rámutatott: ilyen mértékű támogatással az uniós csatlakozás óta nem tudtak szolgálni a magyar gazdáknak. „Bízom abban, hogy a források hasznosulni is tudnak majd” – fogalmazott.

A kihívásokkal kapcsolatban felidézte, hogy tavaly és idén az Agrárminisztérium segítséget nyújt a megvalósítási határidők meghosszabbításával, illetve az építőipari árak emelkedéséből adódó többletköltségek kompenzálásával. A precíziós gazdálkodás területén a 100 milliárd forintos géptámogatási keretösszeget közel a duplájára kellett emelni, mert közel háromezer támogatási kérelem érkezett be. Ezek közül több mint 2200-ról született támogató jellegű döntés és az 1 százalékot sem éri el az elutasítottak száma. A Vidékfejlesztési Programban 2023 és 2027 között 2800 milliárd forint fog rendelkezésre fog állni – bocsátotta előre a szaktárca helyettes államtitkára.

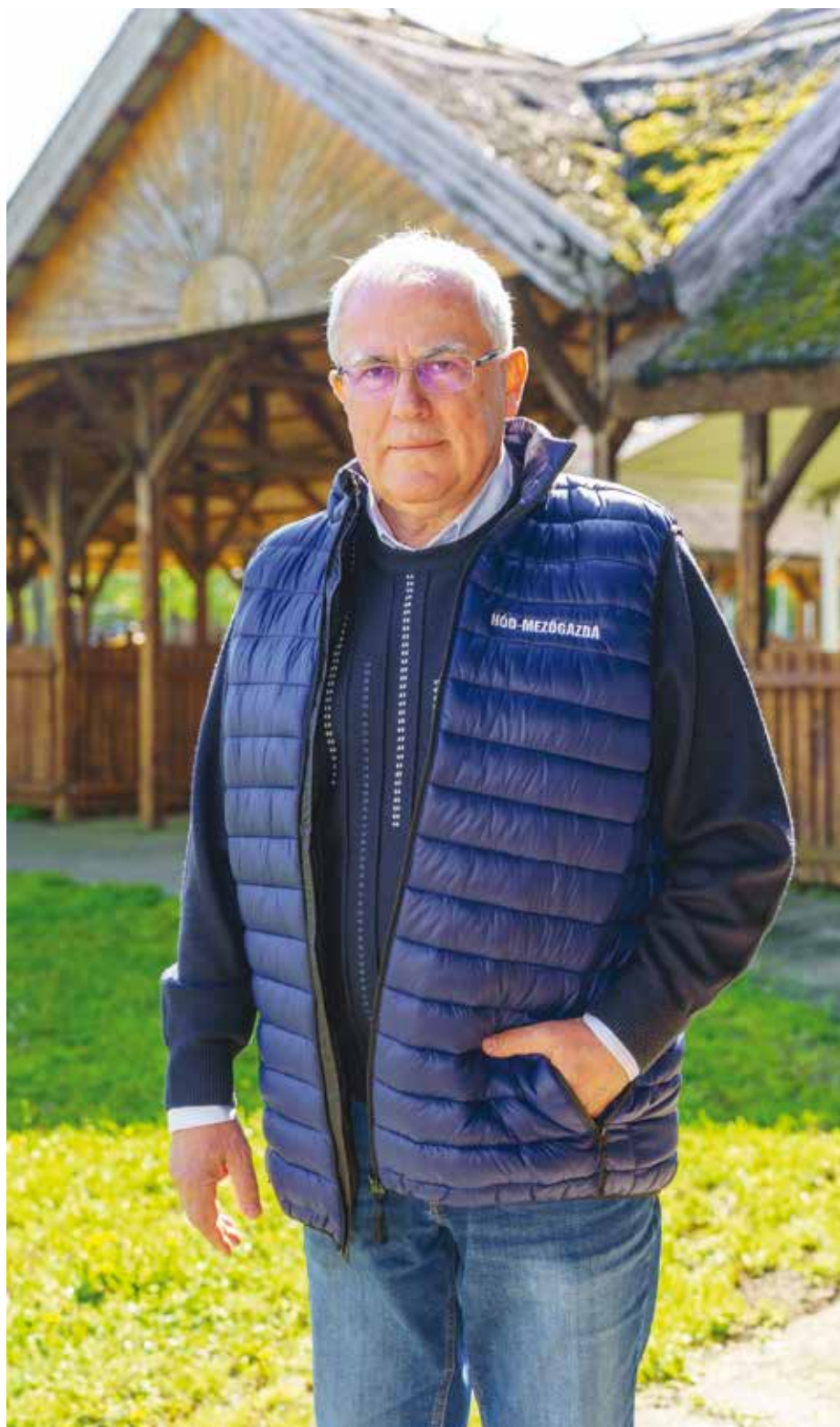
Annak érdekében, hogy az agrárkamari tagok minél könnyebben élhessenek szavazati jogukkal a 2022. május 20-án esedékes agrárkamari választásokon, az 5 évvel ezelőtti 248-ról közel másfélszeresésre, 361-re növelik a szavazási központok számát – közölte a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK). A választási jogosultságról és a szavazás helyéről a tagok a NAK portálján tájékozódhatnak, illetve postai úton választási értesítőt is kapnak. A tagoknak lehetőségük van arra, hogy a számukra – a lakóhelyük vagy telephelyük alapján – kijelölt szavazóközpontot az adott megyén belül módosítsák, és egy másik szavazóhelyen voksoljanak. A szavazáson a NAK pártoló és tiszteletbeli tagjain kívül valamennyi kamari tag voksolhat az Országos Kamari Választási Bizottság által nyilvántartásba vett megyei küldöttjelölti listákra, így a jogosultak száma mintegy 400 ezerre tehető.

lamtitkár szerint vannak közel 100 százalékban elbírált támogatási konstrukciók, a később benyújtott tavaly év végi és idei benyújtású pályázatok esetén pedig legkésőbb ősszel születnek meg a támogatói döntések – hangsúlyozta.

a társfinanszírozás emelésével kapcsolatban Viski József kifejtette, hogy több mint 1000 milliárd forintnyi beruházási támogatás és 450 milliárd forintnyi agrár-környezetgazdálkodási és az ökológiai gazdálkodást segítő támogatás

„Jó korban, jó helyen születtem...”

Csaknem három évtizede indult útjára Magyarország ma már legnagyobb állattenyésztési seregszemléje, igaz, akkor még csak régiós szinten. A fejlődés később látványos volt, ahogyan a kiállítás sikere is. Fekete Balázssal, a Hód-Mezőgazda Zrt. állattenyésztési és kiállítási igazgatójával, a magyar állattenyésztés doyenjével a kiállítás mellett a magyar mezőgazdaságról, többszöri átalakulásáról is mindebben személyes érintettségéről is beszélgettünk.

Írta: Tóth László Levente

– Idestova negyven éve dolgozik a Hód-Mezőgazda Zrt.-nél, pontosabban az itteni munkát még a cég jogelődjének számító, egykori állami gazdaságnál kezdte. Visszatekintene arra, hogyan indult el annak idején az Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok Szakkiállítás és Vásár?

– Azt nem lehet mondani, hogy a semmiből nőtt ki a földből, mert Magyarországon több mint száz éve vannak mezőgazdasági kiállítások. Ezeket OMÉK-nak (mai nevén: Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár – a szerk.) vagy ilyen-olyan mezőgazdasági kiállításnak nevezték, de ritkán rendezték meg. Általában kettő-három, de inkább négy-ötvenként. Országos kiállítás pedig egy létezett, ami zömében mezőgazdasági volt, de előfordult, hogy mezőgazdasági-élelmiszeripari tematikával rendezték meg. Ezek a kiállítások jók voltak, emlékszem rá, hogy a 60-as, 70-es években a termelőszövetkezetekből, azaz a téeszektől

buszokkal vitték a téesz tagokat, a vidéki embereket ezekre a kiállításokra. Ezeket ugyanis mind Budapesten, a mai Hungexpo területén rendezték. Az ilyen alkalmak tehát nagyon nagy események voltak, de ritkán tartották őket úgy, hogy a teljes mezőgazdaságot megpróbálták velük átfogni. Később, a 90-es években már az ország más területeken élő szakembereinek, így nekünk is, a Hód-Mezőgazdától, már jobban volt lehetőségük kilátogatni külföldre. Láttuk, hogy milyen szakkiállításokat rendeznek másutt és milyen gyakorisággal. Így jött az ötlet, hogy 1994-ben rendezzünk mi is egy állattenyésztési kiállítást, mert mi első nekifutásra ebben gondolkodtunk. Sőt, nem is országos, hanem csak regionális szinten. E tekintetben szó szerint a nulláról indulva elkezdtük kialakítani a feltételeket is a rendezvényhez, hiszen nem voltak meg akkor az ehhez szükséges épületek, nem volt kiállítási csarnok, stb. 1994 őszére azonban elkészült az első csarnok és az első bemutató pavilon, amiben elhelyeztük a négy fő állatfajt, ez volt a szarvasmarha, a ló, a sertés és a juh. Mindegyikből persze kevesebbet, mint amennyit egy mai kiállításon láthatunk. Az első kiállítás sikeres volt, aztán a tenyésztők, a gazdák támogatták, örültek neki, jöttek és évről-évre fejlesztettük a kiállítási területet és magát a kiállítást is.

– Mi volt az első neve a kiállításnak?

– Alföldi Állattenyésztési Napok. Később, amikor 2004-ben privatizálták a céget, bővült ki és lett Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok. Akkor már bevontuk a szántóföldi növénytermesztést és a szántóföldi gépek kiállítását is. Azelőtt is volt valamennyi gép, de állattenyésztő telepi gépek. Ezek mellé vontuk be a szántóföldi növénytermesztés témakörét a vetőmagtól a műtrágyáig, az erőgépekkel, művelő eszközökkel együtt.

– Aki szakmabéli, ha ellátogat erre az agrár seregszemlére, ami a szakma krémjének a „gyűjtőhelye” is, azt élheti

át, hogy ilyenkor tulajdonképpen egyfajta „rokonlátogatóba” jön, ahol szeretettel fogadják, amitől aztán egyből otthon is érezheti magát. Hiszen a Vásárhely határában évről-évre létrejövő kiállításon hagyományosan rengeteg ismerőssel össze lehet futni, nemcsak üzletet kötni, de barátilag elbeszélgetni is. Mi ennek a vonzerőnek a titka?

– Az a titka, hogy nekünk is nagyon fontosak a látogatóink, azok, akik Vásárhelyről, a környékbeli városból vagy akár az egész országból ellátogatnak hozzánk érdeklődőként, fogyasztóként, családi program keretében. Hozzáteszem, hogy azért elsősorban a szakemberekre fókuszálunk, és az általuk előállított termékeket szeretnénk a fogyasztóknak, a látogatóknak bemutatni. A budapesti OMÉK annyiban más, hogy elsősorban a fogyasztókat

pedig lehetősége van kipróbálni akár a gyakorlatban is, milyen a fejés művelete, de megismerkedhet azzal a folyamattal is, hogy a takarmányból, a fűből hogyan is lesz az a tej, amiből mondjuk otthon a kakaója készül. Mi ezt az egész folyamatot be tudjuk mutatni.

– Milyen újdonságokat tartogat az idei, 29. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok Szakkiállítás és Vásár, május 5-6-7-én?

– Nem szeretjük a különlegességet hajhászni, nem akarjuk minden alkalommal megújítani a kiállítást, mert a vásárhelyi kiállításnak a különlegessége talán éppen az, hogy ragaszkodunk az alapelvekhez, amit 29 évvel ezelőtt elképzeltünk. Ahhoz, hogy ez a rendezvény kizárólag a szakmáról szóljon. Ennek jegyében nem engedünk ide

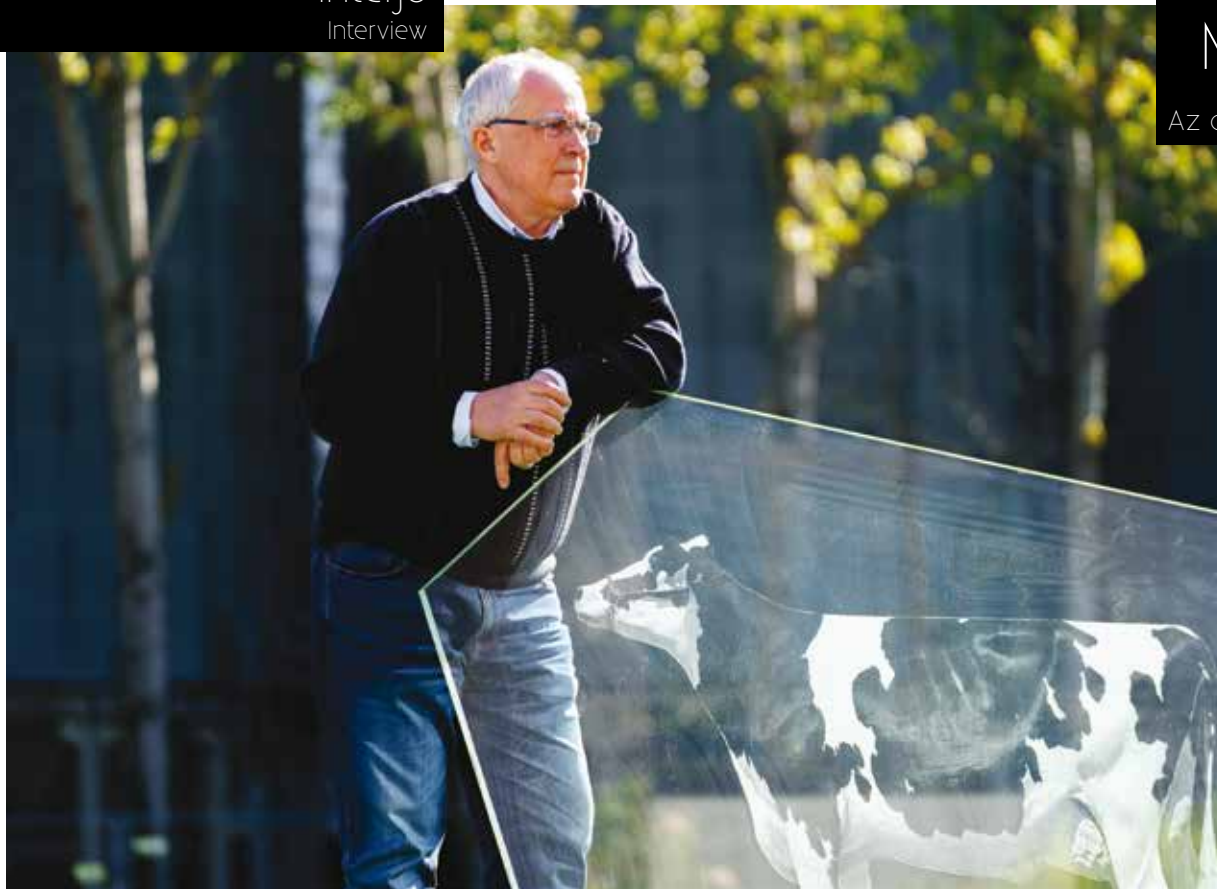
„MI ELSŐSORBAN OLYAN SZAKMAI KIÁLLÍTÁS VAGYUNK, AMELY INKÁBB A SZAKMÁNAK SZÓL...”

célozza meg, ez mindig is így volt, így van ez a mai napig is és ez rendjén is van így. Mi ugyanakkor elsősorban olyan szakmai kiállítás vagyunk, amely inkább a szakmának szól. Hangsúlyozom: természetesen nagyon fontosak a fogyasztók, akiknek az élelmiszert az ágazat előállítja. Az is fontos azonban, amikor a gazdák nálunk találkoznak, összevetik a legújabb eredményeiket, értékelik az újabb fejlesztéseket, rátekinenek arra, hogy a gépeknél vagy az állattenyésztésben milyen új tendenciák vannak. Egy ilyen típusú, elsősorban a gazdáknak szóló rendezvény mondhatni jellegénél fogva is kicsit bensősebb, családiasabb jellegű, de a világért sem mondanám azt, hogy a nagyközönségnek a mi kiállításunkon nincs helye, hiszen nekik, értük termelünk mindent. Nagyon fontos az is, hogy számukra bemutassuk, hogyan is állítjuk elő az élelmiszert. Ma ugyanis például egy óvodás vagy kisiskolás sokszor nem tudja azt sem, hogy hogyan keletkezik a tej, amit az áruházban a szülei flakonban megvásárolnak. A mi kiállításunkon

mondjuk búcsúsokat vagy olyan árusokat, akik nem a szakmához kötődnek, kivéve, ha népművészek vagy népi iparművészek. Egyébként olyanok jöhetnek, akik a termékükkel némileg kötődnek a mezőgazdasághoz, kézműves élelmiszert állítanak elő. Nem zsidvásárt akarunk tartani vagy falunapot, bár ezek közül egyiket sem akarom értéktelennek feltüntetni. Nekünk azonban mindig a szakmaiság volt az elsődleges a kiállítás szervezése kapcsán. Ezt a kitaposott ösvényt követjük a mai napig és ha úgy tetszik, ebből az irányból nem engedünk.

– Rátérve egy kicsit személyesebb témára: gazdacsaládba születve gyermekkorában élte át a téeszésítést. Személy szerint hogy sikerült feldolgoznia, elfogadnia azt, amikor új szelek kezdtek fújni az ágazatban és a nagyüzem lett a minta?

– Azt hiszem, hogy jó korban, jó helyen születtem. Amikor 1961-ben a szüleim két lovát bevitték a téeszbe és el kellett dugni a löcsös kocsi szétsze-

dett alkatrészeit, a kerekektől fogva az oldalakon keresztül a saroglyáig mindent, a porta teljes területén, a polvas kamrától a padlásig és a tyúkólig mindenhova, ezt én 4-6-8 évesen éltem meg. Valójában nem érintett meg, nem tudtam hova tenni ezeket a dolgokat és ezt később sem érzékeltették velem a szüleim. Ők nem beszéltek ezekről a sérelmekről. Régi parasztemberekben ez benne volt, hogy inkább nem beszéltek ezekről, ahogyan a háborús sérelmekről sem. A gyerekeket óvták a faluban ettől, engem is. Mi nem éltük át közvetlenül ezt a tragédiának mondható változást. Utána pedig, amikor középiskolába és egyetemre kerültem, már a 70-es, 80-as évek voltak és akkor már a faluban is nyíltan lehetett magángazdaság – bár nem akkora, mint az eredeti volt, mert a földeket nem kaptuk vissza –, egyfajta háztáji gazdálkodásra volt lehetőség. Ez pedig működött és a szüleim ebben nagyon benne voltak. Én pedig ezekben az években az akkori idők eredményes mezőgazdaságáról tanultam. Mert igenis ki kell mondani, hogy a 80-as években nagyon eredményes mezőgazdaság volt

Magyarországon. Az más kérdés, hogy ez pénzügyileg hogyan értékelendő. Ez volt az az időszak, amikor elkezdődött az amerikai kukoricatermesztés gyakorlata, behozták az iparszerű termelési rendszert, az IKR és a KITE is szépen fejlődött. A sertésenyésztésben is bejöttek az újdonságok vagy a szarvasmarha ágazatban a Holstein marhák Magyarországra, utóbbi ma is meghatározó fajta a tejtermelésben. Akkoriban pedig valóban csodájára járt a magyar mezőgazdaságnak nemcsak Európa, hanem az egész világ. Ez tehát megint egy olyan „lépcsőfok” volt, amely kapcsán nem tapasztaltam negatív dolgokat. Aztán a rendszerváltás után kárpótoltként a szüleim kaptak kárpótlási jegyeket az elvesztett földek után is, édesapám a négy év hadifogság után is, de ezt a kárpótlást nem egyértelműen dicsértük akkor már, a 90-es évek közepén. Ebben a folyamatban ugyanis olyanok is jutottak kárpótlási jegyekhez, akiknek semmi közük nem volt a régi mezőgazdasághoz. Itt már talán kezdtem átlátni, hogy milyen a magyar mezőgazdaság és hogy hol vagyunk Nyugat-Európától,

Amerikától. Mert – ahogy az elején is mondtam – ekkor kezdtük el járni a világot és bekapcsolódni az állattenyésztési kiállítással is az agrárkiállítások sorába. Talán ide tartozik, hogy az állatok szeretete végigkísérte az életemet, mert már gyerekkoromban, mint minden falusi gyereknek, nekem is voltak nyulaim, galambjaim, később, a 90-es évek elején aztán saját lovaim, marháim lettek otthon. Azt lehet mondani, hogy a főállásom mellett ez a hobbim is, és örülök, hogy ebben a feleségem és a lányaim is támogattak.

– Több szakmai szervezet munkájában is részt vett, hosszú ideig a Magyar Állattenyésztők Szövetsége elnöke is volt, ezzel kapcsolatban mire emlékszik vissza?

– Ez egy több évtizedes folyamat volt, mert 1989-től kezdődött, amikor a Holstein-Fríz Tenyésztők Egyesülete megalakult. Én fiatal, kezdő tenyésztőként az akkori főnököm révén – aki aztán az ország szakmai elitjével is megismertetett – már ott lehettem ennek az egyesületnek a megalakulá-

sánál. Aztán fokozatosan bekerültem a szervezeti munkába, volt ambícióm, a munkahelyem pedig engedte, hogy országos szinten is csináljam ezt. Onnantól kezdve egyre komolyabb tenyésztési megbízásokat kaptam. Hangsúlyozom, hogy soha nem voltam politikus, hanem mindig a szakmai szervezetekben voltam különböző szintű tisztségviselő. A Magyar Fajtatiszta Sertést Tenyésztők Egyesületének például, a szervezeti ranglétra megmászása után, két cikluson keresztül voltam az elnöke. A Furioso North Star Lótenyésztő Országos Egyesületnek alapító tagja vagyok és több funkciót is betöltöttem a szervezetben. Talán már én vagyok az egyetlen, aki a Holstein-Fríz Tenyésztők Egyesületének 1989-től egyhuzamban a tenyésztő bizottsági tagja vagyok. A Magyar Állattenyésztők Szövetségének pedig – amely összefogja az összes gazdasági haszonállat fajta tenyésztését – nyolc éven keresztül voltam az elnöke. Azt gondolom, hogy szép időkben próbáltunk jelentős történéseket alakítani, próbáltuk a tenyésztők érdekeit védeni. Több politikai kurzuson át voltam ezeknek a tenyésztő szervezeteknek vezetője, de mindig kiálltunk a szakma mellett, én pedig ragaszkodtam ahhoz, hogy ezek a szervezetek szakmai szervezetek maradjanak.

– Akkor most szakmai szempontból kérdezem: hogyan látja a magyar állattenyésztés helyzetét figyelemmel az állatlétszám csökkenésére 1989-től Magyarországon Európai Unióhoz csatlakozásáig, illetve azóta?

– Nem szeretnék évszámokhoz kötni határokat, hiszen egy 30-40 éves folyamatra tekinthetünk vissza. Ez nagyrészt nem politikai okokhoz köthető, hanem a gazdasági helyzet változásához, illetve az életforma, az életszínvonal, a vidék, a város életének változásához. Gyerekkoromban, a 70-es, 80-as években egy-egy faluból a termelőszövetkezetek úgynevezett háztáji agronómusai szervezték a háztáji gazdálkodás működését. Adott a

téesz takarmányt, akik pedig a háztáji gazdaságban felneveltek mondjuk 4-5 hízót, vagy csirkéket, azok az állatokat a téesznek megfelelő elszámolás mellett leadhatták. Ugyanígy le lehetett adni a téesznek zöldséget és gyümölcsöt is a háztáji termésből. Ezeknek megvolt a felvásárlója és magát a felvásárlást a termelőszövetkezetek szervezték. A rendszerváltozás után a téeszek máshogy folytatták, megszűnt ez az összefogás, ez a falusi gazdálkodás-szervezés, így aztán egyre többen abbahagyták a háztáji gazdaságot. Akkoriban hétről-hétre csökkent a leadott hízók száma. Gyerekként még én is le tudtam adni a nyulat vagy a növendék húsgalambot a helyi ÁFÉSZ felvásárlójának, de az uborkát, meggyet, meggyebet is, aztán fokozatosan ezek a lehetőségek is eltűnődezték. Ezzel párhuzamosan a háztáji gazdálkodás visszaszorult, ab-

a falukból, a vidékről. Vannak olyan falvak, ahol egy tehén sincs, egy-egy hízót pedig már csak saját fogyasztásra hizlalnak. Más kérdés, hogy adott esetben két tehenel manapság nem

nagyon lehet mit kezdeni. A

nagyüzemi gazdaságok ugyanakkor egyre hatékonyabbak, világszínvonalon termelnek. Több százas vagy ezer kocás sertéstelepek, több százas vagy ezres tejelő szarvasmarha telepek vannak. Ezek vették át a vidéki háztáji gazdaságok

szerepét a több évtizedes folyamat során. Nem akarok jóslatni, de láthatóan még a földeken is – amelyeket a családok visszaszereztek – egyre nagyobb gazdaságok alakulnak. A régi, eredeti tulajdonosok eladják ezeket vagy sajnos eltávoznak közülünk. Egyre nagyobb birtokok jönnek tehát létre, ami nálunk egyrészt egyfajta történel-

2022.
május
5-6-7.

„...A 80-AS ÉVEKBEN NAGYON EREDMÉNYES MEZŐGAZDASÁG VOLT MAGYARORSZÁGON.”

bahagyták a gazdák. Ez egyfajta ördögi kör volt, mert ahogy csökkent a háztáji gazdaság, úgy csökkent a felvásárlás szervezetsége is és eljött az az idő, hogy gazdasági értelemben az maradt életben egy-egy faluban, aki olyan terméket tudott előállítani, amit helyben eladott. Ezeket mondjuk ma már falusi kézműves termékeknek. Amelyekhez például otthon, nagyon jó szakértelemmel a háziasszonyok megtermelték az alapanyagot, aztán előállították belőle a különböző befőtteket és egyéb termékeket. Ez az átalakulás tehát folyamatos volt, én nem szabdalnék évszámokkal korszakhatárokat benne.

– Mi van most?

– Nagyüzemi árutermelés ma már csak nagyüzemi gazdaságokban van, a háztáji gazdálkodás pedig eltűnt

mi hagyomány, másrészt gazdasági evidencia. Ugyanúgy, ahogy a régi nagybirtokokból kialakultak a kisebb gazdaságok, most a visszarendeződés történik és újra a nagybirtokok kialakulásának lehetünk tanúi a gazdasági szükségszerűség miatt. Ezek egyébként nem biztos, hogy elítélendőek, hiszen ők a hatékonyak. Mindig is azok voltak, ezért adódtak a történelemben olyan időszakok, amikor megpróbáltuk visszaállítani őket, aztán bukfcenek voltak a gazdálkodásban. Most megint egy újabb korszakot élhetünk, az egyre nagyobb birtokok reneszánszának lehetünk a tanúi. Azt kívánom, hogy a jövőben minél kevesebb gazdasági átszervezés történjen, mert azt a társadalom anyagiakban és lélekben is nagyon megszenvedti.

Elszálltak a nemzetközi élelmiszerárak

Érdemben drágultak az élelmiszer-alapanyagok március során, a háború pedig nemcsak egyszerően megdrágította a búza, kukorica és növényi olajok világkereskedelmi árát. A Fekete-tenger térségében zajló háború történelmi csúcsra nyomta a globális élelmiszerárakat, az alapvető gabonafélék és növényi olajok áremelkedése révén – adta hírül az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO).

Írta: Athanasios Krizostom

A FAO élelmiszerár-index 12,6 százalékkal nőtt február óta, amikor is az elmúlt 22 év legnagyobb értékét regisztrálták a nemzetközi élelmiszerkosár árváltozását nyomon követő mutatónál. A gabonafélék ára kilőtt: a 17,1 százalékos havi emelkedés a búza és a szemestermények az ukrajnai háború miatti drágulását tükrözi. Oroszország és Ukrajna ugyanis „békeidőben” együtt a globális búzaexport 30 százalékát, míg

a kukoricaexport 20 százalékát adják. A búza világszíci árát az amerikai időjárás miatti aggodalmak is fűtötték. Eközben a kukorica ára 19,1 százalékot ugrott, rekordot döntve az árpával és cirokkal együtt. Az egymást kioltó folyamatok miatt a rizs ára változatlan maradt február óta.

A növényi olajok árindexe 23,2 százalékkal nőtt a napraforgóolaj magasabb jegyzése miatt, amely termék legnagyobb

exportőre Ukrajna. A pálma-, szója- és repceolaj is megdrágult a napraforgó- és a nyersolaj áremelkedése miatt, míg a szójaolajnál Dél-Amerika visszafogott exportja körüli aggodalmak is közrejátszottak.

A cukor ára megfordította csökkenő trendjét és 6,7 százalékkal növekedett márciusban, 20 százalékkal meghaladva az egy évvel ezelőtti értékét. A nyersolaj magas ára a legfőbb oka a mozgásnak,

illetve a brazil reál leértékelődése, ám a kedvező termelési kilátások Indiában elébe mentek egy nagyobb drágulásnak. A húsár-index 4,8 százalékkal zárt magasabban márciusban, történelmi csúcsot döntve a nyugat-európai vágóhidak teljesítmény-csökkenése miatt. A baromfi-hús világpiaci ára szintén nőtt a madár-influenza okozta ellátáskiesés okán.

A tejtermékek árindexe 2,6 százalékkal emelkedett, ezáltal 23,6 százalékkal túlszárnyalva a tavaly márciusi értékét, miután a vaj és tejpör jegyzése jelentősen nőtt, különösen az ázsiai piacokról.

A legújabb gabonakészletek és -kereslet gyorsjelentés 1 százalékos éves növekedést prognosztizál erre az évre a búza esetében, ami elérheti a 784 millió tonnát is idén. Ebben benne van, hogy az Ukrajnában található termőterületek 20 százalékaról előreláthatóan nem takarítják be a termést. Miközben kedvező időjárás várható Oroszországban, és pozitívak a termelési kilátások Kínában, az Európai Unióban, Észak-Amerikában és máshol is. A szemstermény-előállítás feltételei kedvezőek maradnak Argentínában, Brazíliában és Dél-Afrikában.

A 2021-es szezon gabonatermelését 2799 millió tonnára becsülik a FAO szakértői, ami kis növekedést jelent 2020-hoz képest, és ezen belül a rizstermelés történelmi csúcsot dönthet 520 millió tonnával. A világ gabonafelhasználása elérheti a 2789 millió tonnát, a rizs rekord mennyiségben kelt el, a kukorica és búza is keresett volt.

A gabonakészletek 2022-ben akár 2,4 százalékkal is bővíhetnek az orosz és ukrán tartalékok magas szintje és a lecsökkent export miatt.

Az ukrajnai háború jelen állapota indokolja, hogy a FAO visszafogja a globális gabonakereskedelemre vonatkozó becslését 469 millió tonnára, ami visszalépést jelent a 2020-2021-es szezonhoz képest. Lapzártánkkor annyi prognosztizálható, hogy az Európai Unió és India várhatóan növelik búzakivitelüket, míg Argentína, India és az Egyesült Államok a kukoricáét, valamelyest kompenzálva a Fekete-tenger térségének kiesését.

Húszmillió forint értékű kukorica és napraforgó vetőmagot, valamint burgonya vetőgumót adományoz az Agrárminisztérium a háború miatt nehéz helyzetbe került kárpátaljai gazdáknak – közölte Nagy István tárcavezető. A miniszter arra hívta fel a figyelmet, hogy az orosz-ukrán konfliktus jelentős kihívás elé állítja az agráriumot. Kárpátalján sok gazda, ha meg is szeretné művelni a szántóterületeit, azok bevetésére vagy beültetésére már nincs lehetősége. A háború okozta kereskedelmi nehézségek közepette ugyanis helyben nem lehet megfelelő mennyiségű növényi szaporítóanyaghoz jutni. A fegyveres konfliktus kirobbanása óta az Agrárminisztérium és magyar gazdaszervezetek több módon is segítettek a bajba jutott határon túli termelőknek. A kárpátaljai gazdák ezután is számíthatnak az anyaországra, illetve Magyarország támogatására – tette hozzá Nagy István. A tárcavezető bejelentette, hogy az Agrárminisztérium a mezőgazdasági évkezdést segítő tízezer kilogramm kukorica vetőmagot, ötszáz kilogramm napraforgó vetőmagot és háromezer kilogramm burgonya vetőgumót juttat el térítésmentesen olyan kárpátaljai gazdálkodóknak, akik a háborús helyzet okozta ellátási nehézségek miatt nem jutottak elegendő vetőmaghoz, így nem tudták bevetni, illetve beültetni szántóterületeiket. A vetőmagok néhány napon belül eljutnak Kárpátaljára, hiszen a kukoricának, a napraforgónak és a burgonyának is gyorsan a talajba kell kerülnie ahhoz, hogy biztosan termést hozzon – hangsúlyozta a miniszter. Nagy István örömtelinek tartja, hogy a Növényvédelmi Szövetség multinacionális tagvállalatai közvetlen koordinációval, az Innovatív Állatgyógyaszergyártók Képviselőinek Magyarországi Egyesülete tagjai pedig állatgyógyászati termékek felajánlásával veszik ki a részüket az ukrán mezőgazdaság támogatásából. Nagy István arra emlékeztetett, hogy korábban Janusz Wojciechowski mezőgazdaságért és Janez Lenarčič válságkezelésért felelős biztos az uniós agrárminiszterektől kért segítséget Ukrajna számára a mezőgazdasági nyersanyagok, a vetőmagok, a műtrágya és az állatgyógyászati eszközök, illetve gyógyszerek tekintetében. Az élelmiszer-ellátás biztonságának megőrzése és az élelmiszerrendszer ellenálló képességének megerősítése különösen fontos a jelenlegi helyzetben – emelte ki a tárcavezető.

A katonai konfliktus és a gyenge forint szorítja az agráriumot

Az ukrajnai események és a gyengélkedő forint miatt különösen fontos, hogy hatékonyabb legyen a mezőgazdaság. Az ágazat jó irányba halad: a gazdaságok átlagos mérete növekszik, a magasabb bevételekből hatékonyabb gépeket tudnak vásárolni, ezért a hektáronkénti hozamok is emelkednek – derült ki a K&H Agrár Klub legutóbbi eseményén.

Írta: Kovács Tímea, Nagy Katalin

Az Ukrajnában zajló katonai konfliktussal kieshet az egyik legfontosabb gabonaexportőr, ami már mostanra jelentős változást hozott a világpiacon. A búza ára február 16. és március 4. között 31 százalékkal nőtt, a kukoricáé 15 százalékkal emelkedett. „A mezőgazdaságban külkereskedelmi többlettel rendelkező Magyarország pénzügyileg nyerhet a magasabb árakon. Ezt akkor tudják még jobban kihasználni a gazdaságok, ha tovább növelik a hatékonyságot, és ezzel a szántóföldek hektáronkénti hozamát” – magyarázta Tresó István, a K&H Agrárfejlesztési főosztály vezetője.

A forint gyengülése az euróhoz képest az exportra termelő gazdaságoknak se-

gíthet, a többieket viszont nehéz helyzetbe hozhatja. Az agráriumban jellemzően az eszközöket, alapanyagokat importálják, ami gyenge forint esetében növekvő költségeket jelent. Azoknak ez nem jelent gondot, akik külföldön értékesítik árujukat, hiszen forintban kifejezett bevételük ugyanígy emelkedik. A hazai piacra termelők azonban hosszú távon csak kétféleképpen tudják ezt kompenzálni: magasabb árakkal vagy a hatékonyság növelésével.

Az K&H Agrár Klub, a szakma egyik legjelentősebb fórumának előadásán az is kiderült, hogy jó úton halad a mezőgazdaság, a hatékonyság látványosan javul. A területi termelékenységét jel-

ző, egy hektárra jutó változatlan áron számolt bruttó hozzáadott érték 2010 és 2021 között 45 százalékkal emelkedett. Az árpa ugrott meg igazán, amelynek hektáronkénti termése több mint kétharmadával, 69 százalékkal nőtt tíz év alatt, 2009-2011 és 2019-2021 között. Búzából 43 százalékkal, repceből 32 százalékkal, napraforgóból 27 százalékkal, kukoricából pedig 17 százalékkal aratunk többet hektáronként, mint tíz éve. A többi fontosabb szántóföldi növény hozama is jelentősen növekedett.

Hasonló folyamatok figyelhetők meg az állattenyésztés területén is, jól illusztrálja ezt, hogy 2010 és 2020 között a tejhozam 26 százalékkal, az egy tyúkra

A gabonahiány, a magas árak még belátható időn belüli békekötés esetén is 3-5 évig elhúzódhatnak a keresletnövekedés miatt, ráadásul mintegy 1,25 millió tonna gabona és olajos mag van még mindig az ukrán tengeri kikötőkben – közölte a Reuters az ukrán mezőgazdasági miniszterre hivatkozva. Mikola Szolszkiy attól tart, hogy mivel az oroszok által lezárt kikötőkben vesztglő 57 hajót nem rakodták ki, ha ez az állapot három hónapnál tovább húzódik, a rakomány egy része megromolhat, persze sok múlik a rakterek állapotán. Ukrajna a háború előtt szinte minden gabonáját és olajos magját tengeri úton exportálta hagyományosan Észak-Afrikába és a Közel-Keletre – gabona és olajosmag kivitele havi szinten 6 millió tonna volt, ez azonban márciusra 200 ezer tonnára zuhant –, de most új útvonalakat keres kikötőinek lezárása miatt.

jutó tojástermelés 14 százalékkal, a sertések fajlagos takarmány felhasználása 11 százalékkal növekedett. „Hatékony-ságban megkezdjük a felzárkózást az európai átlaghoz. Már ma is vannak olyan magyar vállalkozások, amelyek termelési mutatóikban versenyképesek a nyugat-európai élmezőnnyel. A hát-térben az áll, hogy a gazdaságok átlagos mérete nő, erősödnek a közepes gazda-ságok, modernizálódik a géppark, az agrotechnológia és a szaktudás. Mivel a nagyobb területen magasabb árbevételhez jutnak a mezőgazdasági cégek, újabb, jobb eszközöket is könnyebben szereznek be, amelyek használata pe-dig növeli a hozamokat. Ennek finan-szírozásához az elmúlt években jelentős mértékben járultak hozzá a Vidékfej-lesztési Program beruházási támogatá-sai, a jövedelempótló agrártámogatások és a kedvezményes hitelprogramok” –

ismertette a folyamatot Páll Zsombor, az Agrárminisztérium statisztikusa. Minél nagyobb léptékben termel vala-ki, annál jelentősebb költségelőnyt lehet elérni modern technológia segítségével és az is számít, konkrétan mivel fog-lalkozik. Tömegtakarmánnyal etetett állattenyésztésben például sokat lendít a legújabb technológia alkalmazása a hatékonyságon. A fiatal, 40 év alatti gazdák, gazdaságirányítók aránya ép-pen ebben az ágazatban a legmagasabb. Ezért, ahogy az ágazat konszolidálódik, az árutermelés pedig egyre inkább elő-térbe kerül, hosszabb távon az irányítók életkorának csökkenése várható. Ezt a folyamatot az agrárpolitikai intéz-kedések is támogatják, hiszen kiemelt cél az ágazat generációs megújulása és a szakképzettség növelése. Fontos hangsúlyozni, hogy 2010 és 2020 kö-zött látványosan javult a gazdálkodók

mezőgazdasági képzettsége. A gazda-ságirányítók 39 százaléka rendelkezett 2020-ban valamilyen mezőgazdasági képzettséggel, 2010-ben ez az arány még csak 20 százalék volt. Mindez hoz-zájárul a modern technológiák elterje-déséhez is.

A tendencia a precíziós eszközök hasz-nálatában is ugyanaz, mint a hatéko-nyabb gépek esetén: minél nagyobb egy gazdaság, annál valószínűbb, hogy al-kalmazza őket. Amíg a 4000 euró stan-dard termelési értéknél (STÉ) keveseb-bet előállítók alig 1 százaléka használ-ilyet, az 50 000 STÉ feletti körében már minden tizedik, az 500 000 STÉ-t is meghaladóknak pedig 24 százaléka. Ehhez az is hozzájárul, hogy a méret növekedésével párhuzamosan gyako-ribbá válik a közép- és felsőfokú mező-gazdasági képzettség.

Vitafort: új világ kezdődik

Világszinten és Magyarországon is új világ kezdődik az élelmiszer- és energiaárak robbanása következtében – véli a Vitafort Első Takarmánygyártó és Forgalmazó Zrt. vezérigazgatója, Kulik Zoltán mindezzel együtt bizakodó, mivel az állattartó ágazatokban helyreállt az egyensúly és erősödésük várható.

Írta: Tóth László Levente

– Milyen évük volt a tavalyi?

– A Vitafort cégcsoport, akárcsak az egész mezőgazdasági ágazat, nagyon vegyesen zárta a 2021-es évet. A tavalyi az állattenyésztők egyik legnehezebb éve volt az elmúlt húsz évben, ez a tej, a sertés és a baromfi ágazatra egyaránt vonatkozott. Az év második felében a baromfisoknak talán már könnyebb volt, de csak a Lengyelországot sújtó baromfiinfluenza miatt. A növénytermesztéssel foglalkozó gazdálkodók ugyanakkor meg voltak elégedve, nagyon magas árakon tudták értékesíteni az árujukat. A partnereivel mindig „egy hajóban evező” Vitafortnak ez azt jelentette, hogy az elképesztően emelkedő alapanyagárakat a takarmányok árában nem tudtuk, illetve egy ponton túl nem is akarhattuk érvényesíteni a partnereink felé. Hét leányvállalatunk közül az állattenyésztéshez kapcsolódóknak a múlt év ugyancsak nem kerül be az „aranyévek” közé.

– Mi volt a „vegyes” múlt évből a jó?

– A Vitafort Zrt. alaptevékenységét tekintve már az is szép eredmény, hogy a piacaink nagysága és az értékesített

takarmány mennyisége változatlan maradt, bár a sertésválság miatt a piac folyamatosan zsugorodott. S miközben a takarmányiparban és az állattenyésztésben az eredményességet tekintve a tavalyi év gyengébb volt, a Vitafort cégcsoporton belül vannak cégek, amelyek remekül teljesítettek. A Béke Agrár Kft. növénytermesztő cégünk például vagy a gabonaforgalmazást végző Encorn Trade Kft.-t. Utóbbi több szempontból is történelmi csúcst ért el 2021-ben, hiszen közel 300 ezer tonna gabonát forgalmazott, csaknem 20 milliárd forint árbevétel mellett – miközben a partnerállománya is szépen bővült. A cégcsoportnak a Covid-19 járvány ellenére a külpiacokon is sikerült jól teljesíteni, tovább növelve az ázsiai piacokat. Nagyon büszke vagyok arra, hogy a Vitafort Agro Ázsia Zrt. megalapította Pakisztánban az első magyar-pakisztáni mezőgazdasági vegyesvállalatot, ami halkeltetéssel foglalkozik. Emellett további lehetőségeik vannak Afrikában és Dél-Amerikában.

– Milyen évet várnak idén?

– A múlt évet jellemző piaci bizonytalanság 2022-ben is folytatódik, mivel tovább nőttek az alapanyagárak és óriási árnövekedés tapasztalható az egész energiaszektorban. A legnagyobb nehézséget most az üzemanyag áremelkedése okozza, de jelentős gondot jelent a csomagolóanyag drágulása, a papír áremelkedése is. Ráadásul amilyen nehezen kezdtük az évet, olyan nehéz a folytatás is, az orosz-ukrán háború következtében. Ami a biztonságérzetünket is befolyásolja, de nem túlzás azt mondani, hogy a legnagyobb kihatása a mezőgazdaságra van. Ukrajna ugyanis a világ negyedik legnagyobb kukorica- és ötödik legnagyobb búzaexportőre, valamint minden tíz liter kivitelre kerülő olajból – legyen az takarmányipari vagy étkezési felhasználású – nyolc liter az orosz és az ukrán piachoz kötődik. Németországban egyes üzletekben 2 liter napraforgóolajnál többet már most sem lehet megvásárolni egyszerre.

(Az interjú készítése óta elkezdődött a vásárlási korlátozás Nagy-Britanniában is – a szerk.) Magyarországot ez a hatás még nem érte el, de el fogja: a takarmányiparban használt olaj ára 300 forintról máris 1200-1300 forintra nőtt literenként.

– Mi lesz így a sok helyütt már betervezett beruházásokkal?

– Az említett kedvezőtlen folyamatok, továbbá a háborúval együtt járó alapanyaghiány miatt a mezőgazdaságban nagyon sok pályázati pénzt elnyert, tervezett beruházásról már lemondtak. A Vitafort cégcsoport egyik társaságánál mi nem döntöttünk még a megvalósításról, de az biztos, hogy a korábban 700 millió forintos költségűre tervezett istálló beruházás ma éppen a duplájába kerülne, amit nem lehet kigazdálkodni. Ezért annak, aki már belekezdett a fejlesztésbe, azt tudom tanácsolni, hogy minél gyorsabban fejezze be. Úgy, ahogyan mi is tettük a cégcsoport egyik cégénél egy most befejezett, csaknem 1 milliárd forintosra nőtt sertéságazati beruházásunk esetében. Aki viszont még nem kezdett bele a beruházásába, jól gondolja át a döntést, figyelemmel az egyre szűkösebbé váló pályázati időkeretekre is.

– Hogy áll a Vitafort giga beruházása, az új termelőüzem építése?

– A Vitafort Zrt. 15 millió eurós, azaz mintegy 6 milliárd forintot meghaladó új termelőüzem beruházása jól halad, előreláthatóan 2023 márciusában Közép-Kelet Európa legmodernebb takarmányüzeme már működni fog Dabason. Emellett büszkék vagyunk arra is, hogy összességében szintén 5 milliárd forintot meghaladó kutatás-fejlesztési pályázatokban vesz rész a Vitafort saját maga, illetve partnereinek keresztül. Az egyik ilyen például a szarvasmarha és a sertés esetében az antibiotikum visszaszorítására irányuló, egy másik

a rovarfehérjék alkalmazására, és van még számos fontos téma. Bizakodásra ad okot az is, hogy a tavaly veszteséges állattartó ágazatok mostanra egyensúlyba kerültek és várhatóan tovább erősödnek, az árak akár 15-20 százalékos emelkedése mellett. A sertésár a mostani, kilogrammonkénti 600 forintról biztosan 700 forintra nő két hónapon belül, ahogyan a tej ára is biztosan 150 forint fölé lesz 2-3 hónapon belül. Jelenleg folyamatosan drágul a piac, ha az alapanyagár tovább nő, akkor tovább kell, hogy dráguljon a végtermék, a tej és a hús és az átvételi ár is. Az

elmúlt időszakban még voltak készletek, de most nincs. Az egész Európai Unióban is élelmiszerhiány van. Amikor tehát tovább drágul a takarmány, tovább nőnek a végtermék átvételi árak is. Most tehát az állattartók magas költséggel tudnak termelni,

de amit ők termelnek, azt ma meg is veszik tőlük magas árszinten.

– Nem kétséges, hogy ez az áremelkedés begyűri majd a fogyasztói árakba is, de emellett sokan tartanak az említett élelmiszerhiánytól is, akár globális szinten. Mi erről a véleménye?

– Ha ebben az évben nem is, de 2023-ban nagyon jelentős probléma lesz az élelmiszer-hiányból adódóan, elsősorban Észak-Afrikában. Magyarország szerencséje, hogy földrajzilag kedvező helyen van, jelentős többletet, így export árualapot termel búzából és kukoricából, sőt olajos magvakból is. Nekünk tehát az év eleji aszály ellenére is biztosan lesz gabonánk és olajunk, viszont az kétségtelen, hogy egy új világ kezdődik, amivel szembesülni fogunk. Az az élelmiszer ugyanis, amit most megtermelünk, tényleg jóval drágább lesz, ahogyan a magasabb energiaárakkal is számolni kell. Ez azt jelenti, hogy egy átlagos magyar háztartásnak a költségeiből az eddigi 20 százalék helyett 25-30 százalékos arányúra is nőhet az

élelmiszerre fordított kiadása, így akár 3000-4000 forintos kilogrammonkénti húsárakra is fel kell készülnünk.

– A kormány már az élelmiszer ár-stop, sőt az üzemanyagár limit meghosszabbításáról is döntött, ami enyhíti a háztartásokra nehezedő nyomást. Mi a véleménye a gabonaexport korábban bevezetett engedélyezési mechanizmusáról?

– Az említett intézkedés kapcsán nagyon sok kérdőjel volt, egy biztos: rövid időre csökkentette a gabonaárakat, a kukoricaé például, amely kilogrammonként már elérte a 130 forintot, 10-15 forinttal. Mostanra aztán megint magasan stabilizálódtak az árak, az biztos, hogy toljuk magunk előtt az a félmillió, egymillió tonna export árualapot, ami nem ment ki az országból. Még egyszer hangsúlyozom azonban, ami fontos, hogy ne aggódjon senki, Magyarországon lesz elegendő élelmiszer. Mondom ezt azzal együtt, hogy március 31-ig – és ilyesmire 30-40 éve nem volt példa – 10 milliméter alatti csapadék esett az év első három hónapja alatt. (Azóta több-

ször is volt jelentős csapadék az országban – a szerk.) A csapadék nemcsak az őszi gabonák miatt fontos, hanem azért is, mert most kell vetni napraforgót, kukoricát.

– A magas gázárak miatt a műtrágyagyártás egy időre Magyarországon is leállt, majd újraindult. A magas alapanyagárak miatt a takarmánygyártás terén nem kell ilyesmivel számolni?

– Másfél év alatt sok minden átstrukturálódott a piacon. Egy évvel ezelőtt volt egy óriási ugrás a szemestermények árában, a kilogrammonkénti 40-50 forintról 100 forintra. Most is ugrott az árak, de már kevésbé. Az elmúlt féléves időszakban három tényezőre kellett nagyon figyelni. A fehérjékre, amelyeknek óriási az árnövekedése, a fehérjenövények közül a szója hozzáférhető, de nagyon drágán, 150 forint helyett 240 forintért. Ami nagyon komoly korlátozást jelent, az sajnos a háborúhoz és az olajos magvakhoz kötődik: az extrahált napraforgó és a repcedara gyakorlatilag nem elérhető. Akinek van, annak van, akinek nincs,

annak nincs. Ez nem jelenti azt, hogy ezek hiányában nem lehet takarmányt készíteni, csak éppen jóval drágábban, ugyanis ez esetben szójt kell belekeverni. További tényezők a zsírok és az olajok. Azt már említettem, hogy a napraforgóolaj 3-4-szeresére drágult, de egyelőre még kapható. Előfordulhat azonban, hogy ha ennek beszerzése kapcsán gondok adódnak, akkor más módon kell az energiát bevinni, például zsírokkal, pálmaolajjal, de ennek az ára is nagyon magas. A harmadik tényező a takarmányipar foszfor ellátottsága, az úgynevezett Monokalciump-foszfat, az MCP kérdése. Ezt ugyanúgy gázzal állítják elő, mint a műtrágyát, a foszfátokat pedig műtrágyaként és élelmiszeripari adalékanyagként is széles körben használják. Az MCP-nek most 400 eurós ár helyett már 1500 eurós árai vannak tonnánként, de ezen források szűkülnek, hiszen egy része Oroszországból érkezett. Ennek kapcsán nem tudunk előre gondolkodni, de ha gondok is lehetnek emiatt, a takarmányt akkor is el lehet készíteni, ám a foszfor nélküli lehetetlen az állatok számára.

Globális sokkhatás, helyi megoldások

Újabb sokkhatással szembesülnek az agrár- és élelmiszergazdaság szereplői az orosz-ukrán háború miatt, elsősorban ennek hatására csökkent az Takarékné AgrárTrend Index értéke is az előző negyedévi emelkedés után.

Írta: Ungvárnémeti Tóth László

Az elmúlt két év rendkívüli alkalmazkodását követően újabb sokkhatással szembesülnek az agrár- és élelmiszergazdaság szereplői az orosz-ukrán háború miatt – derült ki a Takarékné Bank elemzőinek összegzéséből, amelyet az agrárium szereplőinek megkérdezésével készítettek. Az inputanyagok árának további emelkedése és az agrárlogisztikai nehézségek szinte az összes termékpályán éreztetik hatásukat a kilátásokra.

A Takarékné AgrárTrend Index értéke 2022 első negyedévében 31,1 pontra csökkent az előző negyedévi 31,7 pontról. Ez az érték hozzávetőleg azonos azzal, amelyet 2020 harmadik negyedévében, a koronavírus-járvány második hulláma idején mutatott a bank agrárpiacon felmérése. A helyzetértékelés minden termékpályán romlott a 48 pontos skálán a 2021 októbertől decemberig tartó időszakhoz képest, ami elsősorban a február óta tartó háború hatásainak tudható be a két bank szakértői szerint.

A januártól márciusig vizsgált időszakban alapvetően befolyásolta Oroszország Ukrajna ellen indított háborúja az agrár gazdaság szereplőinek kilátásait, az index értéke így továbbra is elmarad az egyensúlyi szintnek tekintett 35-től. A szántóföldi növénytermesztők a tavalyinál akár háromszor magasabb áron jutnak műtrágyához. Ennek oka, hogy rendkívüli mértékben megemelkedett a földgáz ára, ami több helyen a műtrágyagyárak leállításához vezetett.

Az állattenyésztési termékpályákon végbementek az év eleji átárazások, de a magas takarmányárak miatt az áremelkedések nyomán sem állt helyre a termelés jövedelmezőségi szintje. Az élőállat és az állati termékek átvételi ára 25-40 százalékkal nőtt, ez az emelkedés azonban a takarmányárak tavalyi emelkedésének beárzását jelenti, a jelenleg tapasztalható energiaár-robbanás hatását jövedelmi szinten még nem fedezi.

Az egyes alapvető élelmiszerekre februárban bevezetett hatósági ár termelői és

feldolgozó szinten nem fejtett ki érdemi hatást, az előrejelzéseknek megfelelően inkább egyfajta tartós akcióként érzékelhető a piacon. Az élelmiszerár-stop hamarosan lejár, a piaci szereplőket ezzel kapcsolatban elsősorban az foglalkoztatja, meghosszabbítja-e az intézkedést. (Kiderült, hogy igen – a szerk.)

Meghatározóak az agrárlogisztikai kérdések, erre még inkább rávilágított az orosz-ukrán háború. Az elemzés szerint jelenleg az előző évi készletek fedezik a világ élelmiszer-szükségletét. A szállítási útvonalak elérése korlátozott és egyre drágább, ami a kapacitások szűküléséhez vezetett. A kínai kikötőkben például a koronavírus-járvány nyomán bevezetett szigorú lezárások miatt jelentős késések tapasztalhatók, az ukrán kikötők a háború miatt nem működnek, a gabona nem tudja elhagyni az országot. A beszerzési és értékesítési csatornák diverzifikálása lassú folyamat: részben lehetséges az alkalmazkodás, a szűk kapacitások rövid távon azonban nem bő-

víthetők. Ukrajna a tengeri kikötők lezárására válaszul ugyan elkezdett vasúton exportálni, de az lényegesen lassúbb, mint a tengeri szállítás a megszokott célországokba. Friss hírek szerint a környező országok ugyanakkor segíthetnek az ukrán gabona piacra jutásában.

Már a múlt év is nehéz volt az élelmiszer-gazdaságnak. Koronavírus-járvány, afrikai sertéspestis, baromfiinfluenza, műtrágyahiány, a világszerte meglóduló infláció vagy a brit európai uniós tagság megszűnése után felerősödő sofőrhiány – ez is csak néhány olyan, ugyancsak sokkhatás, amely 2021-ben befolyásolta az agrárszektor működését. Ezeket a változásokat, a főbb piaci folyamatokat és a háttérben húzódó összefüggéseket mutatja be az Agrárláz című évkönyv 2022-es kiadása. A könyvben a Takarékbank és az MKB Bank Agrár és Élelmiszeripari Üzletágának szakértői mindemellett felvázolják az idei évre vonatkozó várakozásokat, hangsúlyozva, hogy a magyar agrárszektorban az adottságok, a szaktudás és a legjobb gyakorlatok mind rendelkezésre állnak a sikeres alkalmazkodáshoz és a megújuláshoz.

A Pannon Értéktár gondozásában megjelenő Agrárláz a piacon egyedülálló módon vizsgálja, hogyan hatnak az élelmiszeripari termékpályák globális függőségei, többek közt a külkereskedelmi kapcsolatok, a fehérjeforrások, az energia- és műtrágyaellátás függőségei, a szállítási kapacitások és költségek vagy épp a készletezési hatások az ágazat hazai helyzetére. A kiadvány egyediségét mutatja az is, hogy vizsgálja az időjárási hatási hatásokat is, külön figyelmet fordítva az El Nino és a La Nina jelenségekre. A függőségek és a sokkhatások számbavétele után pedig ismerteti, miként alkalmazkodtak a körülményekhez a főbb értékláncok, és várhatóan melyek lesznek a hosszabb távon is fennmaradó, strukturális jellegű hatások. A Takarékbank AgrárTrend Index szisztémáját és a felmérés eddigi eredményeit alapul véve mindezt kiegészítették az első kézből – ügyfelektől – származó helyzetértékelésekkel. A kötet szakmai tartalmának lezárását követően tört ki az orosz-ukrán háború, a Takarékbank és az MKB Bank

szakértői azonban röviden összefoglalják azt is, hogy milyen hatásai lehetnek az árupiacokon jelentős két ország közötti harcoknak.

„A vidék és az agrárium vezető bankjaként számunkra alapvető fontosságú az agrárszektor támogatása, ügyfeleink legmagasabb szintű kiszolgálása. Célunk, hogy stratégiai partnerként előmozdítsuk tartós sikerüket, ezáltal hozzájárulhassunk a vidék és az élelmiszer-ágazat fenntartható fejlődéséhez. Ezt szolgálja az Agrárláz című évkönyvünk sorrendben harmadik, 2022-es kiadása is. Globálisan kell gondolkodnunk, átfogóan kell látnunk a világ dolgait, de helyi szinten kell megoldásokat találnunk és cselekednünk” – véli Szabó Levente, a Takarékbank elnök-vezérigazgatója, az MKB Bank egyedi kiszolgálásért felelős üzleti vezérigazgató-helyettese.

A kiadvánnyal a Takarékbank és az MKB Bank Agrár- és Élelmiszeripari

bank elemzői, hanem azt, hogy a helyzet sokkal kiszámíthatatlanabb lett, jobban kell figyelni a piacokra és a beszerzési forrásokra, folyamatosan nyomon követni akár a tengerentúli termelési eredményeket vagy épp a kínai belpiaci fejleményeket. Az árviszonyok átmenetileg – egyes ágazatokban vélhetően tartósan – megváltoztak, ami az üzleti stratégiák átgondolásával, továbbá azzal jár, hogy azonosítani kell azokat az értékkeremtő tényezőket, amelyek a megváltozott körülmények között is fennállnak – derül ki a kötetből.

„A mezőgazdaság jó néhányszor megélt már hasonló időszakokat” – fogalmaz a több mint 160 oldalas kiadványban Hollósi Dávid, a Takarékbank és az MKB Bank Agrár- és Élelmiszeripari Üzletágának ügyvezető igazgatója, hozzátéve, hogy a konkrét kiváltó okok esetenként

Üzletága segíteni akarja a tájékozódást a világ élelmiszer-termelési viszonyaiban, amire még nagyobb szükség van az idén, miután mind a nemzetközi árupiacok és termelési viszonyok, mind pedig a kedvező finanszírozási környezet esetében lezárult egy békésebb és jobban kiszámítható időszak. Ez alatt elsősorban nem is az összjövedelem visszaesését értik a

ugyan eltérők voltak, a mezőgazdaság azonban mindig túl tudott ezeken lendülni, sőt, a kihívások és az ezt követő alkalmazkodás révén az adott ágazat meg is erősödött. A jelenlegi turbulens környezetben sem fognak eltűnni a hazai mezőgazdaságból az átmenetileg nehezebb helyzetbe kerülő alágazatok, hiszen – mint írja – „adottságaink, a

szükséges szaktudás és a követendő legjobb gyakorlatok mind rendelkezésre állnak”.

Az agrár-élelmiszeripar jelentős szerepét hangsúlyozta a következő évek magyar gazdasági stratégiájában Hollósi Dávid a közelmúltban egy szakmai rendezvényen. Úgy vélte, az elmúlt évek legturbulensebb makrogazdasági környezetében kell elkezdenni az eddigi legnagyobb vidékfejlesztési programot, ezért különösen nagy szükség lesz a piaci szereplők, a szabályozók, a pénzintézetek és a garanciaintézmények szorosabb együttműködésére, innovatív alkalmazkodási képességére. Már csak azért is, mert a magyar kiskereskedelmi forgalom 36 százaléka élelmiszer és ital, ez a legnagyobb egyedileg mért kategória, és még csökkenő fogyasztás mellett is alapvető jelentőségű. Az agrár-élelmiszeripar továbbá a magyar export húzóágazata, mintegy 700 milliárd forinttal járul hozzá a külkereskedelmi többletkez.

A szakember aláhúzta azt is, hogy az élelmiszer-ellátás biztonsága minden körülmények között kiemelt fontosságú, hatékony beruházásokkal pedig Ma-

gyarországnak kiváló pozíciói vannak ezen a téren. A jelenlegi makrogazdasági környezet azonban a magyar gazdaság egyik motorjának számító magas beruházási volumen csökkenése irányába hat. A koronavírus-világjárvány hatására nyersanyagpiaci szuperciklus van kibontakozóban, a tőzsdei kereskedésben elérhető nyersanyagok – a kőolajtól az acélon és a fán át a kukoricaig – hosszú távon emelkedő ártrendet mutatnak, inflációs környezetet teremtve. A korábbiaktól eltérően a jelenlegi szuperciklusban ráadásul az élelmiszerpiacok, amelyeken az árakat jellemzően más tényezők – időjárás, állatbetegségek – mozgatják, nem válnak el a gazdaság egészétől, sőt, hatványozottabban érvényesülnek az inflációs hatások, az élelmiszerek éves árváltozása vélhetően meg fogja haladni a fogyasztói árindex Magyar Nemzeti Bank (MNB) jelzett 10 százalékos emelkedésének mértékét.

„A nyersanyagpiaci szuperciklus, a gyorsuló infláció folyamánként és az orosz-ukrán háború hatására idén a világ gazdaság minden bizonnyal stagflációba esik, vagyis az infláció gazdasági lassulással párosul. A nagyfokú bizonytalanság a reálbérek növekedési ütemének lassulásához, a vállalati és a lakossági hitelezés csökkenéséhez vezet, ami visszafogja a beruházási kedvet és volument. A szabályozók legutóbb az 1970-es évek olajválságában tapasztaltak hasonlót” – mutatott rá Hollósi Dávid. Hozzátette: a stagfláció beállta nehézséget jelent a költségvetési és monetáris politika számára, mert nem lehet a rendelkezésre álló hagyományos eszközöket felhasználni. Mint mondta, a következő évek nagy feladata az lesz, hogy a szabályozók hogyan találják meg az egyensúlyt az infláció letörését szolgáló, ugyanakkor a fogyasztást és ennek nyomán a beruházásokat is visszafogó kamatemelés és aközött, hogy a beruházások ösztönzése érdekében csökkenteniük kellene a kamatot, ami viszont gerjesztené az inflációt.

A magyar gazdaság egyik motorja a magas beruházási volumen, amit támogatott az alacsony kamatkörnyezet, a teljes nemzetgazdaságban több mint kétszer

annyi beruházás megy végbe, mint 6-7 éve – emelte ki Hollósi Dávid, hangsúlyozva, hogy az elkövetkező 5-6 évben a magyar vidéknek a 80 százalékos állami társfinanszírozással hozzávetőleg 4300 milliárd forint támogatás érkezik, átlag 50 százalékos támogatásintenzitás mellett ez nagyságrendileg 9000 milliárd forint beruházást indukál. Ez az eddigi legnagyobb vidékfejlesztési program, és ebbe a szakértők nem számították bele a nagyvállalatok várható beruházásait. Hollósi Dávid összehasonlítóképpen felidézte: 2013 és 2019 között 3300 milliárd forint volt a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások beruházásainak összértéke.

Szakértőként hangsúlyozta: az, hogy miként indul a 2023-ban kezdődő új vidékfejlesztési program, nagyban függ majd az idei év gazdasági folyamatainak alakulásától. A MNB szerint az infláció, a lassuló hitelezés, a külkereskedelmi hatások, a lassuló ellátási láncok miatt 2,5 százalékponttal alacsonyabb lesz a gazdasági növekedés a korábban vártnál, ez azonban az orosz-ukrán háború eszkalálódásának függvényében még változhat – mondta. Kiemelte ugyanakkor, hogy bár a jelenlegi makrogazdasági környezetet nem lehet figyelmen kívül hagyni, hangsúlyozni kell, hogy az élelmiszer-gazdaság szereplői hosszú távra terveznek.

Hollósi Dávid szerint innovációra van szükség a finanszírozásban, nem csak az élelmiszer-előállításban. Erősíteni kell a tőkeági finanszírozás bevonását, eddig erre a vidékfejlesztési program finanszírozásánál nem volt lehetőség. Ezáltal lehetővé válna, hogy külső befektető szolgáltatson a beruházásokhoz plusz önerőt, amelynek elvárt mértéke várhatóan emelkedni fog. Hozzáfűzte: a nagyobb gazdaságok részéről is célszerű lenne növelni az állami garancia bevonásának elfogadottságát. Véget ért rámutatott arra, hogy kedvező helyzetben vannak azok a vállalkozások, termelők, feldolgozók, akik nem voltak nagymértékben eladósodva, így más tevékenységükből származó szabad jövedelmük egy részét tőke- és kamatfizetésre tudják fordítani.

Lezárult a Budapest Bank és az MKB Bank egyesülése

Lezajlott a Magyar Bankholding két tagbankja, a Budapest Bank és az MKB Bank egyesüléséhez kapcsolódó technikai és informatikai átállás. Az egyesült MKB Bank április 5-étől 66 városban, összesen 143 bankfiókkal és 184 ATM-mel szolgálja ki az ügyfeleket.

Írta: Székely Sarolta

Az egyesülés lezárásával újabb mérföldkőhöz ért a magyar pénzügyi piacon meghatározó szerepet betöltő, egy-séges bank létrehozására irányuló építkezés, amelynek következő állomása a Takarékbank integrálása. Az átállásnak és a rendszerek ismételt, biztonságos üzembe helyezésének köszönhetően az MKB Bank szolgáltatásai zavartalanul működnek, és a bankfiókok is a szokásos nyitvatartás szerint várják az ügyfeleket. Az egyesült MKB Bank 66 városban, összesen 143 bankfiókkal és 184 ATM-mel van jelen, ezzel az ügyfeleknek a korá-bbinnál több helyszínen biztosítja a személyes ügyintézés lehetőségét. A további-akban betéti bankkártyával országosan közel 1100 helyszínen, az egyesült MKB Bank mellett a Takarékbank automatái-

ből is vehető fel készpénz a saját banki ATM készpénzfelvételi díjjal megegyező díjért.

„Két stabil, kiemelkedő üzleti teljesít-ményt nyújtó, magyar tulajdonú hitel-intézet egyesítésével, rekordidő alatt sikeresen megvalósítottuk a történelmi jelentőségű hármas bankfúzió egyik legnagyobb lépését. A terveknek megfelelően folytatjuk a munkát a Takaré-bank csatlakozására való felkészüléssel, valamint merőben új ügyfélményt nyújtó digitális szolgáltatásaink bevezet-ésével” – nyilatkozta Barna Zsolt, a Ma-gyar Bankholding Zrt. és az MKB Bank Nyrt. elnök-vezérigazgatója.

A korábbi Budapest Bank-fiókok arcula-ta megváltozott, és a jogutód MKB Bank logójával és egyéb arculati elemeivel

működnek tovább. A Budapest Bank 14 korábbi – 4 fővárosi és 10 vidéki – fiók-jánál tapasztalhatnak az ügyfelek teljes imázsváltást. Az MKB Bank továbbá újra megnyitotta átalakított, 500 négyzetmé-teres fiókját a GoBuda Mall bevásárló-központban.

Valamennyi ügyintézési és kommuni-kációs csatornán – az internetbankban, a mobilapplikációban, a számlakivona-tonon, a postai és elektronikus leveleken – is az MKB Bank adataival és logójával találkozhatnak a Budapest Bank korábbi ügyfelei.

Az MKB Csoport a 2021-es pénzügyi évet 77,7 milliárd forint egyszeri téte-lektől megtisztított, korrigált adózott eredménnyel zárta, amivel története legkiemelkedőbb eredményét érte el.

Mérlegfőösszege egy év alatt több mint 19 százalékkal gyarapodott, az év végén meghaladta a 3300 milliárd forintot. A Budapest Bank szintén az előzetes tervek felül teljesített 2021-ben, mérlegfőösszege 7 százalékkal, 2530 milliárd forint fölé emelkedett.

A Magyar Bankholding csoport a hazai pénzügyi piac meghatározó, tisztán magyar tulajdonú szereplője. Piacvezető a vállalati szegmensben, azon belül a nemzetgazdasági szempontból kiemelten fontos mikro-, kis- és középvállalati szektor hitelezésében. Az agrár- és élelmiszer-ipari üzletága összesített 25 százalékos piaci részesedéssel szintén a piac első számú szereplője. A csoport lízing területen is piacvezető összesített állomány alapján, 20 százalékot jelentősen meghaladó piaci részesedéssel.

A Magyar Bankholding Zrt. hazai tulajdonú pénzügyi holdingtársaság, amely a Budapest Bank Zrt., az MKB

Bank Nyrt. és a Takarékbank fúziójának megvalósítását célozza. A társaság 2020. december 15-én kezdte meg tényleges működését, miután a Magyar Nemzeti Bank engedélyének birtokában a három hitelintézet meghatározó tulajdonosai a banki részvényeiket a közös holdingtársaságba apportálták, ezzel létrehozva Magyarországon második legnagyobb bankcsoportját.

Az előzményekhez hozzátartozik, hogy 2021 márciusában a Magyar Bankholding Igazgatósága és Felügyelőbizottsága elfogadta a tagbankok egyesítésére vonatkozó ötéves stratégiát, amely alapján a három hitelintézet fúziója 2023-ban valósulhat meg. 2021. december 15-én az MKB Bank közgyűlése, valamint a Budapest Bank és a Magyar Takarékbankholding Zrt. legfőbb döntéshozó szervei jóváhagyták a fúziós menetrendet, amely a Budapest Bank, az MKB Bank és a Magyar Takarékbankholding egye-

sítésére vonatkozik. A Magyar Nemzeti Bank erre vonatkozó engedélyének és határozatának kézhezvételét követően, 2022. április 29. napjával az MKB Bank vette át a Magyar Bankholding Csoport feletti csoportirányítási funkciókat, és a Magyar Bankholding ezt követően nem minősül pénzügyi holdingtársaságnak. 2022. március 31-én megvalósult a Budapest Bank és az MKB Bank jogi egyesülése, az egyesült hitelintézet átmenetileg MKB Bank Nyrt. néven működik tovább. A létrejövő nagybank Magyarország legmodernebb és leginnovatívabb bankja kíván lenni, amely rugalmas, nemzetközileg is élenjáró digitális megoldásokat vezet be. A vállalat új, modern termék- és szolgáltatási palettája a teljes piaci spektrum és minden ügyfélszegmens kiszolgálását fogja célozni, beleértve a lakossági, mikro-, kis-, közép- és nagyvállalati, agrár-, illetve privátbanki ügyfeleket is.

Földünk jövője a tét

Az élelmiszerpazarlás csökkentésével, az elektronikai hulladékok hasznosításával, a PET-palackok visszaváltásával és a textilhulladék visszaszorításával valóban sokat tehetünk Földünk jövőjéért – mondja Agatics Roland, a DTkH Duna-Tisza közti Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. ügyvezetője.

Írta: ProduCom

2022. február 1-jétől a nagy élelmiszer-áruházaknak fel kell ajánlaniuk azon élelmiszereiket, amelyek minőségmegőrzési ideje közeledik a lejáráthoz. „Az élelmiszer-pazarlás csökkentésére irányuló törvénymódosítással a hulladékhierarchia legmagasabb fokán állunk” – hangsúlyozza Agatics Roland, a DTkH Nonprofit Kft. ügyvezetője. A hulladékgazdálkodási szakember kiemelten fontosnak tartja a klímavédelmi törekvések – a fenntarthatóság és egyik eszköze, a körforgásos gazdaság sikeres megvalósítását.

Élelmiszer-hulladék nélkül

Magyarországon évente körülbelül 1,8 millió tonna – fejenként majdnem 65 kilogramm – élelmiszer-hulladékot ter-

melünk a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) adatai szerint, ennek 48-49 százaléka tárolási problémák miatt megromlott vagy feleslegesen megvásárolt élelmiszer. A hazai háztartásokban keletkező élelmiszer-hulladék 63 százaléka a kommunális hulladékok közé, vagyis válogatatlan formában a lerakókba vagy égetőkbe kerül, komoly terhet róva Földünkre, hívja fel a figyelmet Agatics Roland. Pedig az élelmiszer-hulladékok mennyisége környezettudatos szemlélettel és felelős fogyasztói magatartással nagymértékben minimalizálható.

„Ahhoz, hogy az alapproblémát és annak kezelését világosan megértsük, szükséges tisztáznunk néhány alapfogalmat. Az első ilyen a fenntartható fejlődés, amely olyan fejlődési folyamatot,

illetve szervezési elvet jelent, amely szerint arra kell törekednünk, hogy minél kevesebb erőforrást vegyünk igénybe a szükségleteink kielégítéséhez. A fenntartható fejlődés elgondolását a fenntartható növekedés koncepciója követte: a jelen generációjának úgy kell teljesítenie saját szükségleteit, hogy ne veszélyeztesse a jövő nemzedékek képességét ugyanerre a tevékenységre.

Ezen elvekre épülve született meg az úgynevezett hulladékhierarchia – azaz a hulladékkezelési megoldások rangsora –, amely az egyes hulladékkezelési módokat osztályozza aszerint, hogy azok milyen hatással vannak a környezetre. A csúcsára állított háromszöggel vagy piramissal ábrázolt hierarchia tetején a megelőzés helyezkedik el, amely a célt határozza meg számunkra, hiszen ez

esetben nem keletkezik hulladék. Ezt követi a hulladék újrahasználat, azután új termék előállításához történő, majd energetikai hasznosítása, míg a legalacsonyabb szinten az ártalmatlanítás áll. Utóbbi során – ellenőrzött körülmények között – hulladéklerakókban helyezik el vagy speciális hulladékégetőkben égetik el a hulladékokat. Az ideális eset tehát az, ha a nyersanyag-kitermeléssel kezdődő ellátási láncolat végén – vagyis a késztermékek felhasználását követően nem keletkezik hulladék” – fejt ki a DTkH Nonprofit Kft. ügyvezetője.

A hulladékgazdálkodási szakember kiemeli: az, hogy 2022. február 1-jétől a forgalomba hozott élelmiszerek a minőségmegőrzési idő lejártá előtt bekerülnek a szociális ellátásba, magával fogja hozni azt az eredményt, hogy a hulladék mennyisége csökkenni fog, így a megelőzés elve valósul meg.

„Ez hulladékgazdálkodási szempontból is mindenképpen üdvöztető. A várható csökkenés tényleges mértékét az elkövetkező egy-két évben fogjuk látni. A hulladékgazdálkodás célja a hulladékok keletkezésének a megelőzése, az élelmiszer-pazarlás csökkentésére irányuló törvénymódosítással pedig éppen ez valósul meg, következésképpen a már említett hulladékhierarchia legmagasabb fokán állunk. Az üzletek az Élelmiszer-

mentő Központ Nonprofit Kft. mellett karitatív szervezeteknek is megtehetik felajánlásait, az intézkedéssel tehát mindezen élelmiszerek a rászorulókhoz kerülnek, így azokból nem keletkezik élelmiszer-hulladék, ami elősegíti a rendelkezésünkre álló természeti erőforrások hatékonyabb felhasználását” – hangsúlyozza Agatics Roland.

Kevesebb elektronikai hulladék

Jelenlegi fogyasztói társadalmunkban évről évre világszerte rekordmennyiségű elektronikai, azaz e-hulladék keletkezik – mondja Agatics Roland az e-hulladékok és hatékony kezelésük kapcsán. Mint kifejti, a kidobott berendezések tovább növelik a már így is rendkívüli mértékű környezeti terhelést, a bennük található mérgező anyagok miatt egyúttal kiemelt veszélyt jelentenek a természetre és az egészségünkre. Holott fontos és értékes alkotóelemeik révén az elektronikai hulladékok jelentős része is hasznosítható, ha szintén szelektíven gyűjtjük azokat, ezáltal volumenük is nagyban csökkenthető.

A robbanásszerű technológiai fejlődés és a jelenlegi fogyasztói szokások eredményeként egyre rövidebb a megvásárolt termékek, egyebek mellett az elektromos és elektronikai eszközök élettartama, így

azok minden eddiginél hamarabb válnak elektronikai hulladékká. Szakértők számításai alapján 2019-ben világszerte 53,6 millió tonna e-hulladék keletkezett, mennyisége tehát az öt évvel korábbi adatokhoz viszonyítva 21 százalékkal növekedett. Ez 2030-ra tovább, 74 millió tonnára emelkedhet. Bár a berendezések egyes értékes összetevői révén ez a hulladéktípus is hasznosítható, legnagyobb hányada mégis a lerakókban végzi.

„A hulladékok eredményes kezelése, köztük a szelektív hulladékgyűjtés mindannyiunk közös érdeke és feladata. Hasznosításukkal ugyanis hozzájárulhatunk ahhoz, hogy másodlagos nyersanyagként vagy energiaforrásként születhessenek újjá. Ezáltal is csökkenthetjük azt a hulladékmennyiséget, amelyet jelenleg világszerte lerakókban ártalmatlanítunk. A szelektív hulladékgyűjtés azonban többet jelent a papír és a műanyag leválasztásánál. Egészségünk és környezetünk, Földünk jövőjének védelmében jó, ha szintén külön gyűjtjük a fémeket, az üveget és a textilt, valamint a zöld-, az elektronikai és a veszélyes hulladékokat – például a használt étolajat, a kiegészítő izzókat és a lemerült elemeket” – hívja fel a figyelmet a DTkH Nonprofit Kft. ügyvezetője.

Az elektromos és elektronikai eszközök több alapvető építőelemből – egyebek

mellett áramköri kártyákból, kábelekből és vezetékekből, akkumulátorokból és elemekből – állnak, az alkatrészek többsége pedig néhány nehézfém – higanyt, ólmot, krómot – és halogénezett anyagokat tartalmaz. A hulladékgazdálkodási szakember kiemeli, hogy az e-hulladékok közül a veszélyesnek minősülők kimagasló kockázatot jelentenek a természet és egészségünk számára a bennük található káros és mérgező vegyi anyagoknak köszönhetően. Megfelelő kezelés hiányában, a földre temetve ezek kilúgozódnak és a talajba, majd az ivóvízbe és az élelmiszerekbe jutnak.

„Éppen ezért is különösen fontos, hogy az elektronikai hulladékokat is minél nagyobb mértékben hasznosítsuk, valamint ezt követően fennmaradó részüket a környezetvédelmi követelményeknek megfelelő módon ártalmatlanítsuk, és hogy utóbbiak is a lehető legkisebb arányban kerüljenek a lerakókba. Jómagam is ezen dolgozom munkatársaimmal, hiszen elkötelezett vagyok a klímavédelmi törekvések – a fenntarthatóság és a körforgásos gazdaság megteremtése és támogatása iránt, közel húszéves szakmai tudásommal mindezek egyre sürgetőbb, sikeres megvalósításához szeretnék hozzájárulni” – fejti ki Agatics Roland.

A még „ép”, vagyis összeszerelt elektronikai hulladékokat a többi között azokban a hulladékudvarokban adhatjuk le, amelyek engedélye az átvételükre is kiterjed. 2021-ben a DTkH Nonprofit Kft. 467 245 kilogramm e-hulladékot gyűjtött be eme létesítményeiben.

„A behozni kívánt hulladékok átvételét munkatársaink abban az esetben tudják teljesíteni, amennyiben típusaik szerint szétválogatták azokat. A hulladék átadása minden olyan lakos számára térítésmentes, aki aktív szolgáltatással rendelkezik, valamint bemutatja a vállalatok szolgáltatási területéhez tartozó településre bejegyzett laccím-kártyáját és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj befizetését igazoló bizonylatot – csekket, átutalási megbízást. Amint mindez megtörtént, a hulladékok az NHKV Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt. tulajdonába

kerülnek. Az NHKV Zrt. nevében megszervezzük a hulladékudvarokban tárolt veszélyes hulladékok elszállítását azokba az üzemekbe, ahol megfelelően kezelik, hasznosítják, illetve ártalmatlanítják azokat” – avat be a részletekbe a hazánk második legnagyobb hulladékgazdálkodási közszolgáltatójának élén álló szakember. Az e-hulladékok egy részét, így az elektronikai cikkeket, illetve a kiégett izzókat és a lemerült elemeket egyébként számos áruház is fogadja.

PET-palackok visszaváltása

2023 júliusától Magyarország is bevezeti az italcsomagolások – a PET- és üvegpalackok, valamint az alumíniumból készült italosdobozok – visszaváltási

rendszerét. „Az új törvényi szabályozással jóval magasabb hasznosítási arányt érünk el ebben a szegmensben, ezáltal pedig hazánk jelentősen hozzájárul majd a környezeti terhelés csökkentéséhez” – hangsúlyozza Agatics Roland. Magyarországon évről évre emelkedik a lakosságtól elszállított összes hulladék mennyisége: míg 2013-ban 2,1 millió tonna, addig 2020-ban már csaknem 2,5 millió tonna hulladék keletkezett a háztartásokban a KSH adatai szerint. A

tavalyelőtti esztendőben ennek csupán körülbelül az ötödét – 453 ezer tonna – tették ki a szelektíven gyűjtött hulladékok. „A kommunális hulladékok fennmaradó része végül válogatatlan formában a lerakókba vagy az égetőkbe kerül, tovább növelve a már jelenleg is rendkívüli mértékű környezeti terhelést” – hívja fel a figyelmet a DTkH Nonprofit Kft. ügyvezetője.

Némi optimizmusra adhat okot, hogy a szelektíven gyűjtött – például a műanyag csomagolási – hulladékok volumene is emelkedik hazánkban. „Szakmai oldalról tekintve ez az elmúlt időszak strukturális változásainak és az eszközállomány jelentős fejlesztéseinek, köztük az

arra alkalmas gyűjtőedények és a hozzájuk kapcsolódó gyűjtőautók alkalmazásának az eredménye” – mondja Agatics Roland. „Vagyis annak – teszi hozzá –, hogy folyamatosan fejlődött a szelektív hulladékgyűjtés hatékony megvalósítását kiszolgáló infrastruktúra. Másfelől a szemléletformálás jóvoltából az emberek is egyre környezettudatosabbá váltak az utóbbi 10-15 évben, és úgy vélem, ez a fellendülés korántsem állt meg. Az egyértelműen javuló tendencia ellené-

re azonban a szelektív hulladékgyűjtés aránya még így is elmarad az uniós elvárásoktól, a tervek szerint ugyanis 2025-től a háztartási hulladékok legalább 55 százalékát kell majd hasznosítani. Fontos, hogy minél többen felismerjék: a Földet elborító hulladékok is tovább fokozzák a klímaválságot, amelynek elhárítása érdekében azonnal cselekednünk kell. Felelős hozzáállással – a többi között a szelektív hulladékgyűjtéssel vagy az ételmaradék-pazarlás megállításával – nagymértékben csökkenthetjük a hulladékok mennyiségét. Világszerte egyebek mellett energia- és anyagtakarékos gazdálkodás, tehát körforgásos gazdaság kialakítására és fenntartására van szükség” – hívja fel a figyelmet a DTkH Nonprofit Kft. ügyvezetője.

Mint mondja, a körforgásos gazdaság egyik leglényegesebb eleme, hogy a hulladékok minél nagyobb hányadát erőforrásként, nyersanyagként hasznosítsák az egyes országok, míg a közvetlenül nem hasznosíthatóakat – környezetvédelmi követelményeknek megfelelő ártalmatlanításuk után – a lehető legkisebb arányban helyezték a lerakókba. „Mi is ennek szellemében dolgozunk kollégáimmal, a klímavédelmi célkitűzések elérését – a fenntarthatóság és a körforgásos gazdaság megteremtését és támogatását tekintjük legfőbb küldetésünknek, és kiemelt hangsúlyt helyezünk a szelektív hulladékok folyamatos begyűjtésére, újbóli felhasználásuk előkészítésére” – mondja Agatics Roland.

A hulladékgazdálkodási szakember hangsúlyozza: „Az alumíniumból készült italosdobozok, illetve a PET- és üvegpalackok – kevesebb energia- és nyersanyag-felhasználással – száz százalékban hasznosíthatók. Utóbbiak egyébként napjainkban a legkisebb arányban visszagyűjtött csomagolási hulladékok közé tartoznak, amire Élelmentő Üveg elnevezésű adománygyűjtő kampányunkkal is igyekszünk ráirányítani a figyelmet. Annak köszönhetően, hogy 2023 júliusától Magyarország is bevezeti mindezen italcsomagolások visszaváltási rendszerét, lényegesen növe-

szik majd a szelektív gyűjtésük mértéke, azaz csökkenni fog a hulladék mennyisége. Az új törvényi szabályozással együtt ezeknek a hulladékfajtáknak a hasznosítása is hatékonyabb lesz, a jövőben tehát jóval magasabb hasznosítási arányt érünk el ebben a szegmensben, ezáltal pedig hazánk jelentősen hozzájárul majd a környezeti terhelés csökkentéséhez.”

A textilhulladék körforgása

Földünkön évről évre rendkívüli mértékben növekszik a textilhulladékok mennyisége, amelynek eredményeként még tovább emelkedik a jelenleg is igen nagyfokú környezeti terhelés. Világszerte a feleslegessé vált textiltermékek csupán kevesebb mint 1 százalékát hasznosítjuk ruházatként, szelektív gyűjtésük, illetve újbóli felhasználásuk révén ugyanakkor jelentősen csökkenthetnénk a belőlük a levegőbe, a vizekbe és a talajba jutó káros anyagok volumenét – mutat rá Agatics Roland.

Az ENSZ jelentése szerint 2000 és 2014 között megduplázódott a globális textiltermelés. Ez már önmagában is rendkívüli terheket ró bolygónkra, hiszen ez az iparág felelős például a Földön tapasztalható vízszennyezés 20 százalékáért. A textilárak dömpingje az árak hirtelen csökkenéséhez és a kereslet növekedéséhez vezetett, ezáltal e termékek életciklusa is egyre rövidebb, és ezek is minden eddigénél hamarabb válnak hulladékká. Az Európai Unió adatai alapján 1996 óta 40 százalékkal nőtt a tagállamokban vásárolt ruhanemű egy főre jutó mennyisége, az európaiak fejenként átlagosan közel 26 kilogramm textilt vesznek évente. „Az EU kutatásai azt mutatják, hogy kontinensünk lakói napjainkban jobbra egyszerűen csak kidobják a feleslegessé vált textíliáikat – évente fejenként körülbelül 11 kilogrammot –, így azok túlnyomó része, 87 százaléka a kommunális hulladékok közé, vagyis válogatatlan formában a lerakókba vagy az égetőkbe kerül. Eközben világszerte a textilhulladékok csupán kevesebb, mint 1 százalékát hasznosítjuk ruházatként. Mindez rendkívüli módon növeli a már

így is nagyfokú környezeti terhelést: a szintetikus vagy vegyszerekkel kezelt textilek révén szintén káros anyagok jutnak ugyanis a levegőbe, a vizekbe és a talajba, míg biológiai lebomlásuk akár kétszáz évig is eltarthat. Éppen ezért mindannyiunk közös érdeke és feladata, hogy a lehető legnagyobb mértékben csökkentsük a textilhulladékok volumenét, illetve ebben a szegmensben is körforgásos gazdaságot alakítsunk ki, és elhasználódásukat követően ezeket a termékeket is hasznosítsuk. A felelősségteljes hulladékgazdálkodás képviselőiként mi is ennek megvalósításán munkálkodunk, hiszen a fenntarthatóság megteremtése és támogatása társaságunk legfőbb küldetése” – hangsúlyozza a DTkH Nonprofit Kft. ügyvezetője.

A szakember kifejti: még szerte a világon gyerekcipőben jár a textilhulladékok újrafeldolgozása, ám már most jelentős lépéseket tehetünk e téren is bolygónk és jövőnk védelme érdekében. Számottevően csökkenthetjük a textilhulladékok mennyiségét azáltal, hogy hosszabb élettartamú, azaz jó minőségű termékeket vagy használt holmikat vásárolunk, de azzal is, hogy a még jó állapotú ruhadarabokat – a többi között karitatív szervezeteken keresztül – a rászorulóknak adományozzuk. Szintén sokat tehetünk környezetünk megóvásáért, ha új funkciót találunk otthonunkban az eddig kidobásra ítélt textíliáknak, valamint számos hazai vállalkozás foglalkozik azzal, hogy újakat készít az anyagukban még felhasználható ruhákból, amelyeket egyébként a kisebb üzemek vagy műhelyek is szívesen hasznosítanak, például géprongyként. „Fennmaradó hányadukat pedig – egyebek mellett a papírhoz, a műanyaghoz és a fémhez hasonlóan – ugyancsak gyűjtjük szelektíven. Az elkülönített textilhulladékot az áruházak parkolójában és a köztereken felállított textilgyűjtő konténerekben is elhelyezhetjük, továbbá a DTkH Nonprofit Kft. hulladékudvaraiban térítésmentesen adhatják le azok az ügyfeleink, akik aktív szolgáltatással rendelkeznek.”

Sokoldalúan támogatja az erdők kezelését az NFK Erdészeti Főosztálya

A Nemzeti Földügyi Központ Erdészeti Főosztálya széleskörű szakmai tevékenységével végzi a körzeti erdőtervezést, az erdészeti monitoringot, az erdészeti informatikai adatbázisok karbantartását és fejlesztését, valamint az ezekhez köthető adatszolgáltatásokat, továbbá a képzéseket és ügyfélszolgálati feladatokat. A kitartó munka és az erdészeti ágazaton belüli összefogás szép példája a számos elért eredmény, innováció, technológiai fejlesztés.

Szerkesztette: Létavértesi Boglárka

A Nemzeti Földügyi Központ (NFK) 2020. március elsejével vette át a megyei kormányhivataloktól a körzeti erdőtervezés feladatát, ezzel párhuzamosan célul tűzte ki mindazon feladatok teljesítését, amelyek hatékonyan segítik az erdőtervek jogszabályban meghatározott, ütemezés szerinti elkészítését.

2021-ben már jelentős területeken sikerült távérzékelési módszerekkel támogatni az erdők állapotfelvételének munkáit: viszonylag alacsony költségvetéssel űrfelvételek, ortofotók és felületmodellek alapján történt a fajok előfordulásának lehatárolása, a lombkoronasátor záródásának és a faállományok magasságának meghatározása.

A technológiai fejlesztésnek és a közigazgatási szervek együttműködésének köszönhetően az előző évekhez képest sikerült közel három hónappal korábban elvégezni az Országos Erdőállomány Adattár szokásos éves nyilvántartási, ellenőrzési folyamatát, az Adattár éves zárását. 2021-ben 19 erdőtervezési körzet esetében mintegy 256 ezer hektár erdőt érintően készült el az erdőterv. Az év végén 7 körzeti erdőtervezési eljárás volt folyamatban csaknem 90 ezer hektáron, ezek lezárása rövidesen meg fog történni. Február elején igazgatási szakaszban volt 13 erdőtervezési körzet 180 ezer hektár területen. Ez év január 31-ig megindításra kerül valamennyi 2022. évi ütemtervű erdőtervezési körzet igazgatási szakasza 198 ezer hektár erdőterületet érintően. A jelenlegi ütemet tartva 2023-ra a hátralékok felszámolhatók lesznek és az erdőtervek a jogszabályokban meghatározott határidőre elkészülhetnek. A feszített tempó ellenére az NFK továbbra is nagy hangsúlyt fektet az erdőgazdálkodókkal való szoros kapcsolattartásra. Az általuk adott adatokat, javaslatokat az Erdészeti Főosztály munkatársai lehetőség szerint beépítik a készülő erdőtervekbe. A szervezet ugyancsak eredményes együttműködésre törekszik a

különböző társhatóságokkal és kezelő szervezetekkel.

Az erdőgazdálkodás hangsúlyos szakmai kontrollját jelenti az erdészeti szakszemélyzet jogosulti alapképzéseinek szervezése, valamint a választható kiegészítő képzések és szakmai rendezvények akkreditálásának folyamata. A 2021-es évben az alapképzést két alkalommal szervezték meg, csaknem 100 fő tett sikeres vizsgát. Az akkreditációs feladatellátás tekintetében több mint 80 választható kiegészítő képzés és majdnem 30 szakmai rendezvény akkreditációja történt meg, segítve ezzel a mintegy 3700 fő jogosult erdészeti szakszemélyzet kreditpont-gyűjtési kötelezettségét.

Az NFK Erdészeti Főosztálya az erdészeti szakigazgatás és az erdőgazdálkodás működéséhez korszerű, Európában is kiemelkedőnek számító részletes és összetett adatbázist (Adattár, különböző nyilvántartások) valamint térinformatikai rendszert üzemeltet, amelyből mind a magán-, mind az állami szférának széleskörű adatszolgáltatást nyújt. Egyre többen veszik igénybe az interneten elérhető Erdőtérképet (<https://erdoterkep.nebih.gov.hu>) is, amelyen keresztül számos adathoz lehet hozzáférni – egyszerűen és költségmentesen.

A főosztály tevékenysége kiterjed az erdészeti szakigazgatás teljes területére; az erdészeti hatóságként működő kormányhivatalok munkájához útmutatókkal, továbbá az elmúlt évben a 10 megyei kormányhivatal szakmai ellenőrzésével járult hozzá. A főosztály véleményezte a szakágazatot érintő jogszabályokat, valamint 6 alkalommal vett részt településfejlesztési koncepciók és programok kialakításában, érvényre juttatva ezek által is az erdők kiemelt gazdasági, környezet- és természetvédelmi, valamint szociális szerepét.

Kiemelt körtekintéssel kezeli a főosztály az ügyfelek megkereséseit, fontos feladatának tartja a lakosság széleskörű tájékoztatását és támogatását az erdészeti szakigazgatáshoz kapcsolódó ügyintézésben. Sokan éltek is az ügyfél-

szolgálat által biztosított lehetőséggel és rendszeresen fordultak hozzájuk elektronikus úton írásban vagy telefonon. További segítségként 38 féle nyomtatvány, kitöltési útmutató vált elérhetővé elektronikus úton az NFK honlapján, amelyek számos erdészeti hatósági ügy egyszerűbb és gyorsabb elintézését tették lehetővé.

Immár több mint 30 éve működik az Erdészeti Mérő- és Megfigyelő Rendszer (EMMRE), amely a főosztály tevékenységének kiemelt része. Ennek keretein belül a 2021. évben is aktív szakmai munka zajlott mind az adatgyűjtés, mind pedig annak feldolgozása, publikálása terén. A több alrendszer magába foglaló monitoring az NFK, az Erdészeti Tudományos Intézet (SOE-ERTI) és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) együttműködésében zajlik. Kitér a magyar erdők erdészeti-, valamint ökológiai szempontok szerinti, részletes és független felmérésére, az erdők egészségi állapotára, károsítóinak felderítésére és a klímaváltozás vizsgálatára. Mérföldkőnek tekinthető a legnagyobb alrendszer, a Nemzeti Szisztematikus Erdőleltár (NFI) 10 éves eredményeinek közzététele két nyelven a megújult Erdőleltár honlapon (<https://erdoleltar.nfk.gov.hu>, <https://nfi.nfk.gov.hu>), mely átfogó képet ad az ország erdeiről statisztikák és térképek formájában. Az NFI terepi felvételei 2021-ben az egész ország területét érintően 1455 mintaponton, a részletes egészségi állapot felvétel (EVH) további 78 mintaponton zajlott. Az EMMRE előbbieken említett legnagyobb alrendszerei európai szintű hálózatokhoz kapcsolódnak, lehetővé téve a magyar erdészeti adatok nemzetközi szintre emelését. A nemzetközi partnerekkel, kutatókkal való kapcsolattartás mellett rendszeres adatszolgáltatások, valamint esetenként nagyobb nemzetközi projekteken való részvétel révén az EMMRE-nek aktív szerepe van az EU Forest Strategy európai szintű erdészeti monitoringgal kapcsolatos célkitűzéseinek elérésében is.

Erdőbarát rendezvény programot indít a Pilisi Parkerdő

A fővároshoz közeli Pilisi Parkerdő Erdőbarát Rendezvény Program elindításával kívánja segíteni és támogatni a természeti értékeinket óvó erdei programok szervezőit és résztvevőit, miután 2021-ben 32 milliót meghaladó látogatási alkalomról tud beszámolni.

Írta: Nagy Katalin

Az erdők ökoszisztéma-szolgáltatásainak, ökológiai rendszerük stabilitásának fenntartása az erdőgazdálkodás alapvető célja és feladata. A fenntartható erdőgazdálkodásnak az erdővel kapcsolatos, egyre növekvő társadalmi igények – sportolás, rekreáció – kielégítése is része. Az erdők látogatottsága, az erdei sportolás, kirándulás, túrázás az elmúlt években szinte ug-rásszerűen növekedett, ezt a fokozott terhelést erdeink úgy tudják tartós károsodás nélkül elviselni, ha az erdőlátogatók fokozottan figyelnek az erdei ökoszisztéma védelmére. Az utóbbi években azonban nem csak az erdőlátogatások száma nőtt meg, hanem jellegük is megváltozott: a kevesebb, ám nagyobb létszámú rendezvényt kisebb létszámú, ám jóval gyakoribb események váltották fel, ami fokozódó és állandósuló terhelést okoz az erdőknek.

A Pilisi Parkerdő a fenntartható szabályozás kialakítása érdekében kerekasztal-beszélgetésre hívta az e területen meghatározó rendezvényszervezőket és a természetvédelmi hatóság munkatársait, amelyen megvitatták az erdőbarát rendezvény alapelveit és az itt elhangzottak alap-

ján alakult ki az Erdőbarát Rendezvény Program végleges tartalma.

„A növekvő erdőlátogatási igényeket nem csak turisztikai infrastruktúránk jelentős fejlesztésével, hanem ha szükséges, az erdők egészségének, jó állapotának megőrzését elősegítő, gyakorlati szabályozással is szolgáljuk. Az Erdőbarát Rendezvény Programunkkal az erdőben sportolók, túrázók, kikapcsolódók számára természetiérték-megővő, minőség-garanciát nyújtunk, akik így olyan szervezők eseményein vehetnek részt, amelyek nem károsítják, hanem óvják a természetet és hozzájárulnak az erdők fenntarthatóságához” – mondta Reinitz Gábor, a Pilisi Parkerdő vezérigazgatója.

Az Erdőbarát Rendezvény minősítéssel – és ezzel együtt logóhasználati joggal – rendelkező programok, rendezvények szervezése során a fő szempont, hogy az erdő elsősorban a vadon élő növény- és állatfajok sokasága számára élőhelyet nyújtó „otthon”, ahol mi, emberek, mindig vendégek vagyunk. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a programban résztvevők az illetékes erdőgazdálkodó hozzájárulásával,

vele egyeztetve valósítják meg rendezvényeiket és a közösségi erdőfenntartási hozzájárulással az erdők ökoturisztikai infrastruktúrájának fenntartását és fejlesztését, az erdő ökológiai egyensúlyának fenntartását segítik. A rendezvények során lehetőség szerint a jelzett túraútvonalakat használják, az erdő belsőbb, nehezen megközelíthető, rejtett részeit elkerülik.

Abban az esetben, ha nem jelzett útvonalakra szerveznek programot, akkor szigorúan az erdőgazdálkodó és a nemzeti park útmutatásának megfelelően járnak el. Ez vonatkozik az időszakokra is, vagyis minimalizálják az éjszakai, szervezett jelenlétet. Az Erdőbarát Rendezvény minősítéssel rendelkező programok és rendezvények az erdőt nem terhelik hulladékkal és a szervezők minden rendezvény után ellenőrzik a kijelölt útvonalak tisztaságát. További követelmény, hogy az útvonalat, pályát kizárólag újra felhasználható és szervező azonosítására alkalmas információkat tartalmazó (dedikált) szalaggal jelölik, amit a rendezvényt követő napon eltávolítanak.

Beindult a hazai paradicsomszezon

Több mint 12 ezer tonna paradicsom kerül a fogyasztók asztalára idén a többgenerációs dél-alföldi kertész családok alkotta TRIVEGA Kft. üvegházaiból. A cég idén több mint 30-féle paradicsomot, valamint fejes salátát, kígyóuborkát és kaliforniai paprikát termeszt az összesen 52 hektárnyi, nagyrészt üvegház-
zas területén.

Írta: Székely Sarolta

Húsvét után felpörgött a paradicsomtermesztés a 2012-ben, dél-alföldi kertész családok összefogásából létrehozott TRIVEGA Kft. tagjainak modern üvegházaiban. Az év elején ültetett palántákból kihajtott – egy szezon alatt akár 15 méteresre is megnyúló – töveken márciusban kezdtek nagyobb mennyiségben beérni az első termények. Májustól intenzíven szüretelik a cég munkatársai a paradicsomot az év végéig.

„A legfontosabb célunk az, hogy egész évben egészséges, zamatos, friss paradicsomot és egyéb zöldségfélét termeljünk, és azokat a lehető legrövidebb idő és szállítási útvonal alatt az üzletláncokhoz juttassuk. Az idei szezonban a terveink szerint mintegy 14 ezer tonna zöldségfélét termesztünk, amelyből több mint 12 ezer tonnát tesz ki a paradicsom. A mennyiség döntő többsége hazai kereskedelmi láncokon keresztül kerül

a fogyasztók asztalára, de idén először a környező országokba is szállítunk paradicsomot” – ismerteti Nemes-Nagyné Vas Andrea, a TRIVEGA Kft. ügyvezető igazgatója.

A TRIVEGA tagok magas technológiai színvonalú, modern üvegházaiban több mint 44 hektáron, fóliasátraiban pedig 8 hektáron zajlik a termelés. Ezek összesen 600 embernek nyújtanak állandó munkahelyet. A kiváló minőségű, frissen szedett árut Kisteleken, Csongrád megyében csomagolják, majd a vállalkozás Pest megyei központi raktárából szállítják az áruházakba.

Nemes-Nagyné Vas Andrea elmondja: a cég számára kiemelten fontos a fenntarthatóság a gazdálkodásban. A teljes termőterületet geotermikus energiával fűtik, az üvegházak energiaszükségletéhez a napenergiát is felhasználják napkollektorok segítségével. Az álló-

mányaikat biológiai növényvédelemmel támogatva óvják a kártevőktől. Az üvegházakban természetközlegként újrahasznosítható kókuszrostot alkalmaznak, amely kókuszdióhémből készül és tökéletes vízellátást és levegőzést biztosít a gyökereknek. A termékek csomagolásának alapanyaga fenntartható erdőgazdaságokból származik. A zöldségek öntözéséhez csepegtető rendszereik célzottan adagolják a vizet, ezzel kerülik a felesleges vízfelhasználást.

A cég az eltelt évtizedben komoly fejlesztéseket hajtott végre a telephelyein, hogy nagyobb hozamú, jobb minőségű zöldségeket tudjon termelni egész évben. Mindezek eredményeként a TRIVEGA az elmúlt években megnövelte árbevétele: a zöldségfélék értékesítéséből 2021-ben nettó 5,7 milliárd forintos forgalmat bonyolított le.

Iramot váltottak a szentendrei kenusok

A Szentendrei Kajak-Kenu Sportegyesület jókora meglepetéseket okozott 2021-ben, hiszen utánpótlás válogatottjuk tagjai az országos versenyeken a korábbi éveknél jóval látványosabban és magabiztosan nyerték el az érmeiket. Az egyesület vezetőedzője a tíz világbajnoki érmet szerző (ebből négy arany), kétszeres Európa-bajnok kenus, nem véletlen tehát, hogy az egyesület erőssége is a kenu. „Pali bácsit”, azaz Pétervári Pált az eredmények mellett az egyesületről és a jövőről is kérdeztük.

Írta: Tóth László Levente

– Pétervári Pál vezetőedzőnek mi okozza a legnagyobb örömet?

– Napi szinten az, ha egy edzés jól sikerül, jók a körülmények, a gyerekek is kihozzák magukból, amit kell. Egy ilyen edzés sikerélmény, sokszor öröm nézni, hogy a gyerekekkel csak úgy száll a hajó, mert valahogy nagyon összejönnek a dolgok és minden passzol. Ilyenkor úgy jön le az ember a vízről, hogy ez egy jó nap volt. Mert van úgy is, hogy valami – akár a gyerekeknél, akár a körülményekkel – nem stimmel és olyankor rossz érzéssel fejeződik be az edzés. Amikor viszont minden összejön, az napi szinten sikerélmény. Megint más a versenyeredmény, hiszen van az év során az a pár verseny és nem mindegy az, hogy mit sikerül ott meg-

mutatni abból amire képesek vagyunk. Mert az egy dolog, hogy abból, amire képes vagy, otthon magadnak mit tudsz megmutatni, de az már egy másik kategória, hogy ebből a világnak mit vagy képes átadni.

– Maratonista kenusként lett közismert. Milyen út vezetett a versenysportig?

– Általános iskola vége felé, hetedik osztályosként kezdtem kenuszni. Budapest belvárosában laktunk, az akkori Néphadsereg, ma Falk Miksa utcában, oda a legközelebbi egyesület a Margitszigeten volt. Osztálytársam volt Vaskuti István, aki később olimpiai bajnok lett kenuban, ő vitt le engem kenuszni a Margitszigetre. Akkoriban

kísérő motoros nem nagyon volt, nem emlékszem mentőmellényre sem, amit a legkisebbekre ma már ráadunk. Nagyon pici gyerekeket abban az időben még nem is nagyon engedtek el egy kajak-kenu edzésre. Ahová egyébként elegendő volt az úszni tudásról szóló igazolás és akinek ez megvolt, mehetett a vízre. Az első nyarat kihagytam, mivel családi nyaralásra mentünk, emiatt majdnem ki is rúgtak, nem értették, hogyan gondoltam azt, hogy a „szezonban” nyaralni megyek. A következő évet aztán már végig csináltam rendesen. Későn érő típus vagyok, ez a sportban is megmutatkozott. Az ifi időszak végére lettek jobb eredményeim és felnőtt koromban is inkább már idősebb koromban jöttek a világbajnoki eredmények.

– Hogy alakult meg az Ön által létrehozott Szentendrei Kajak-Kenu Sportegyesület (SZKKSE)?

– Elég sokáig sportoltam aktívan, a sportpályafutásom hosszúságát tekintve talán majdhogynem „rekorder” is lehetnék. Miután befejeztem, külföldre mentem, 2002-2003-ban vezető edzőként tevékenykedtem Dél-Kelet Ázsiában, Mianmarban, 2004-ben pedig az ICF (International Canoe Federation, azaz Nemzetközi Kenu Szövetség, az összes nemzeti kenu szervezet ernoőszervezete – a szerk.) megbízásából a kajak-kenu sportág kenu szakágának fejlesztésével foglalkoztam Vietnámban, Malajziában és Szingapúrban. Egyik érdekes emlékem ezzel kapcsolatban az, ami ott megszokott dolognak tűnt, számunkra azért mégis meglepő volt, hogy a gyerekek még az edzés idejében is ellógtak teknőszre vadászni. A kinti étellel párhuzamosan persze kicsit ki is estem a hazai dolgokból. Hazatérve tehát majdhogynem mindent újra kellett kezdenem. Mivel építésként végeztem, próbáltam a szakmámban is elhelyezkedni, lett is volna egy építésvezetői állás, de kiderült, hogy azzal rengeteg probléma lenne. Meg nem is akartam nézni azt, hogy mások hogyan csinálnak valamit, mivel inkább szerettem magam elvégezni a munkát. Gyorsan visszakerültem tehát a sportba, ahol szinte az alapoknál kellett kezdeni, nem úgy, mint Ázsiában, ahol vezető edzőként csak a szakmai résszel foglalkoztam. Tehát amikor visszajöttem, a Honvéd-nál kezdtem utánpótlás edzőként 2005-ben, de úgy láttam, hogy ott inkább az élsportoló versenyzőkre helyeződött a hangsúly. Le is építették az utánpótlást és akkor kezdtem bele egy önálló sportegyesület kialakításába Szentendrén. A Szentendrei Kajak-Kenu Sportegyesület 2006 óta működik, kezdetben a Vízművek területén túraszakosztály részeként. Ott azonban az élsportot nem igazán támogatták, ezért 2008-tól már önállóbban, a települési önkormányzat Pap-szigeti területén folytattuk, ahol a Dunán kívül

semmi nem volt, az egyik szülő ajánlott fel egy kis faházat a célra. Ebben az első időszakban ismeretség révén más egyesületek leselejtezett vagy nem használt hajóival, lapátjaival kezdtük, fokozatosan teremtettük meg az edzések tárgyi feltételeit a szülők és a Magyar Kajak-Kenu Szövetség (MKKSZ) segítségével.

– Milyen volt a sportélet a Pap-szigeten akkoriban?

– A szó klasszikus értelmében persze akkor nem tudtunk még egyesületként működni, nem volt például négy vagy hat edző, akik segíthették volna a gyerekek fejlődését. Én mondhattam azt nekik, hogy jobban vagy többet kéne csinálni, de azért mégis más az, ha egy-egy versenyzőre jobban is oda lehet figyelni vagy maguk a kicsik is látják, milyen egy versenyző. Mostanra ezen a téren is javult a helyzet, mert ez az egyesület nevelte ki az 1999-ben született Adolf Balázst, akinek tízéves kora óta vagyok az edzője. Ő nemcsak hazai, hanem most már nemzetközi szinten is kiváló eredményeket ért el. És szemmel láthatóan egészen más az, amikor a gyerekek azt is élőben megtapasztalhatják, hogy egy élversenyzőnek mit kell csinálnia egy edzésen napról-napra. Ez persze már a jelen, de a kezdetek idején még nem is az eredményeken volt a hangsúly, inkább azon, hogy a gyerekek megszeressék a mozgást. Ennek érdekében nemcsak eveztünk, hanem kerékpároztunk is és mivel akkortájt keményebb telek voltak, télen tudtunk korcsolyázni, hokizni, a Duna-parton sífutni. Indultunk azért vízitúra bajnokságokon, amiket nagyon szerettek a gyerekek, mert szép helyeken zajlottak ezek, az ország minden táján, a Rábától kezdve a Tisza-tavon keresztül a Kőrösökig. Ezek nem profi versenyek voltak, de már ezeken is értünk el eredményeket. Így lépkedtünk előre lassan a versenysportig.

– Amely mellett az egyesület ma már végez más tevékenységet is. Beszélne erről is bővebben?

– Hogyne. A versenysport mellett tömegsport rendezvényeket is szer-

vezünk, egy évtizede rendezzük meg Szentendre és környéke iskolásainak sárkányhajó versenyét. Együttműködési szerződés keretében a szentendrei Barcsay Általános Iskola tanulói az egyesülettel sárkányhajóznak testnevelési órák keretében nagy sikerrel, de más iskolákból is jöttek már sárkányhajózni hozzánk. Az egyesület a települési önkormányzat által meghirdetett jótekonysági rendezvényeken jelentős létszámmal vesz részt, továbbá támogatja vakok és gyengénlátók, valamint hallássérültek sportolását. A Szentendrei Kajak-kenu SE-ben évente 100-150 szentendrei, illetve Szentendre környéki gyermek evez, köztük 99 leigazolt versenyző. Az egyesület ma már minden évben szervez több hetes edzőtábor a Pap-szigeti telephelyén, továbbá a Szigetközben és sífutó tábor az ausztriai Ramsauban.

– A szóbeszéd szerint egy közel-múltbeli, Ausztriában rendezett sífutó bajnokságon három magyar kenus szerzte meg az első három helyezést, pedig egyikük sem sífutó versenyző, hiszen mindhárman a Szentendrei Kajak-kenu SE kenusai. De visszatérve a kenura, mint versenysportra, annak idején honnét számolta az eredményeket, magyarul: mikor kezdett el bizakodni?

– Mivel nagyon „lentről” kezdtük, nekem az is sikernek számított, ami mai szemmel kis eredmény lenne. Amikor például valaki bejutott döntőbe vagy az első tízbe, az akkoriban nekem már nagy siker volt. Sokkal jobban örültem akkor a gyerekek eredményeinek, mintha saját, hasonló szintű eredményeim lettek volna. Nagyon értékeltem a munkájukat. Amikor pedig valaki bajnokságot nyert, az óriási volt, hiszen az egyesülethez mérve egy hazai versenyen elsőnek lenni, az szinte hihetetlennek tűnt. Az egyesület adott állapotához elért sikerek mindig nagy sikerek voltak, azt mondhatom, hogy a mostani sikerek is hasonlóak, tehát ezek nem nagyobbak, mint az első lépcsőnél az elsők voltak.

– Mennyire elégedett a múlt évi eredményekkel?

– Maximálisan, sőt, sokkal jobb eredmények születtek, mint amire számítottam. Tavaly a kicsik, azaz a 12-14 éves korosztály meglepően jól szerepeltek. Korábban sokan voltak és a múlt évben a mennyiség valahogy átcsapott a minőségbe. Nagyon szép eredményeket értek el ezek a kenus gyerekek a párosokban, négyesekben, több olyan verseny is volt, ahol például egymás után következtek a sorban az adott futam után az éremátvételnél a mieink. Persze, biztosan nem véletlenül sorakoztak az eredmények, elkezdett beérni a temérdek befektetett munka. Az 2021-es év nagy eredménye, hogy a Szentendrei Kajak-Kenu SE-ben kinevelődött utánpótlás-generáció úgy megerősödött, hogy a versenyeken saját korosztályában nemcsak bizonyítani tudott, hanem biztosította az egyesület jelentős előre

borba. Nem kétséges ugyanis, hogy az említett utánpótlás versenyzők olyan fiatalok, akikre a kenu sportban érdemes odafigyelni, mert a jövőben csak erősödni fognak és eddigi figyelemre és egyúttal bizalomra okot adó eredményeiket újabbak, esetenként még jobbak fogják majd követni. A sikerünknek köszönhető, hogy idén kaptunk egy új edzői státuszt, amit január 1-től „Jocó”, azaz Polgár József számára biztosít egy főállást, aki már 2020 őszétől erősítette az egyesületet azzal, hogy az említett, tavaly jól teljesítő kicsikkel még nem főállású edzőként foglalkozott, segítette őket a versenyeken is. Ő idén is ezzel a korosztállyal teszi majd a dolgát, de a legkisebbekkel már nem – mint korábban –, mert a legkisebbeknek egy fiatalember, „Krisztián”, Bakos Krisztián lett az edzője. Szükség is volt erre,

lényegesen más, mint régebben. Pedig azon is sok múlik, sőt én azt gondolom, hogy talán fele-fele arányban számít az elszántság, hozzáállás és a jó fizikum. Ezen az arányon persze sokat vitatkoznak, én egy szóval úgy mondanám ezt a kettőt együtt, hogy rátermettség. Ha ez nincs meg valakiben, akkor nem lesz belőle jó versenyző. Az ifiben már az elejénél eldől a kérdés, onnantól már inkább beszélünk versenysportról, addig inkább utánpótlásnak tekinthető valaki. Vannak egyesületek, ahol már nagyon korán elkezdik a gyerekeket hajszolni. Én úgy gondolom, hogy még az ifi kategóriánál is jobb, ha nem az a túlhajszolt munka, hanem inkább az élmény az elsődleges. Ezért is szervezzük a külön programjainkat – például a hegyi kerékpározást –, hogy egy kis változatosságot belevigyük a sportba. Nem szabad egyhangúvá válnia az evezésnek. A kajak-kenuba ugyanis anynyi munkát kell beletenni, hogy ha ezt bárki más sportágba teszi be, bizonyos szempontok szerint sokkal jobban jár. Ha azonban valaki a kenut megszereti, attól már nem lehet elvenni, mert nem mond le róla. Ha pedig valakiből nem lesz élsportoló, de azért evez, az itt szerzett hozzáállást, tapasztalatot szerintem az élet minden területén hasznosítani tudja. Igazán szép és hiteles példákat láttam erre.

– Mi a helyzet a 22 évesen már négyszeres világbajnok és olimpikon Adolf Balázssal, aki sokak szerint a magyar kenusport legnagyobb reménysége?

– Korábban említettem, hogy az 1999-ben született Balázsnak gyermek-kora óta, 13 éve vagyok az edzője. A versenysportban először ifiben neki lett eredménye, ő kétségkívül a magyar kajak-kenu sport fiatal reménysége, kiválósága. Nemzetközi eredményei mellett a magyar bajnoki címet szinte számtalanszor megszerezte. Balázs a szentendrei Ferences Gimnáziumban érettségizett és felvételt nyert az Óbudai Egyetemre, de halasztott, hogy minden idejét a sportági felkészülésére fordít-

„... AZ EGY DOLOG, HOGY ABBÓL, AMIRE KÉPES VAGY, OTTHON MAGADNAK MIT TUDSZ MEGMUTATNI, DE AZ MÁR EGY MÁSIK KATEGÓRIA, HOGY EBBŐL A VILÁGNAK MIT VAGY KÉPES ÁTADNI.”

lépését, elismerését is a szakágon belül. Az egyesület 2021-ben – Adolf Balázs eredményeit nem is számolva – a 27. helyre ugrott előre a korábbi, évek óta 40. körüli helyről a több mint száz magyarországi kajak-kenu sportegyesület között a sok éremnek köszönhetően, csak a nagyon régi egyesületek előzik meg. (Csak a kenu szakág eredményeit számítva a helyezés még jobb lehet – a szerk.)

– Mennyire vették észre ezt az ugrást a Magyar Kajak-kenu Szövetség részéről?

– Biztosan, hiszen nekik dolguk az is, hogy folyamatosan nézzék az utánpótlást is. Ezt jelzi az is, hogy a Magyar Kajak-kenu Szövetség a Szentendrei Kajak-Kenu SE jól szereplő 13 kölyök és gyerek „válogatott kerettag” versenyzőjét a téli felkészülés ideje alatt két alkalommal is meghívta az olimpiai felkészülési központban tartott edzőtá-

bert a viszonylag szűk időintervallumban, amit edzésre lehet fordítani – ne feledjük, iskolába járó gyerekekről van szó – többféle szintű edzést nem igazán lehet úgy összepréselni, hogy az mindenkinek jó legyen. Korábban is voltak más edzők, akik vagy nem váltak be vagy számukra nem volt megfelelő az, amit az egyesület ajánlani tudott. Most az említett két edző tekintetében beállni látszik az egyensúly és a különböző korcsoportok végre megkapják a nekik járó idő mellett azt a külön edzői figyelmet is, amire szükségük van.

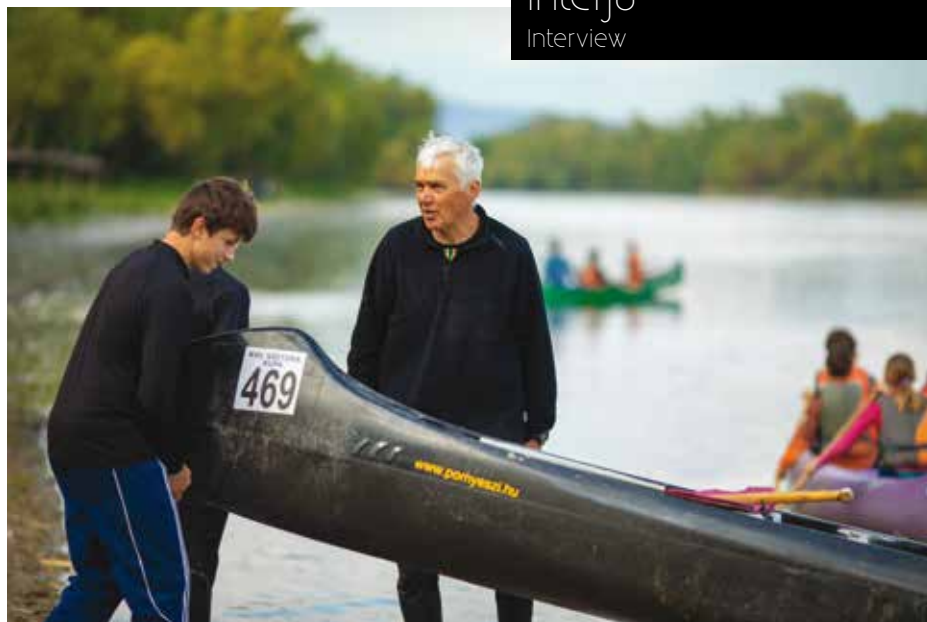
– Eddigi sportpályafutása és edzői tevékenysége során mit gondol arról az utánpótlás versenyző és a mini élsportoló közötti határvonalról, a közöttük lévő különbségről?

– Nem irigylem a mai edzőket, mert nem könnyű ma a gyerekeket a sporthoz közelíteni. Sok jó fizikumú gyerek van, de a fejben való hozzáállás ma már

hasza. Egyéb sok nemzetközi eredménye mellett tavaly kijutott az olimpiára, ahol – mivel párosra készült – társa betegsége miatt nem teljesítettek jól. Szintén még a múlt évben, Balázs három világbajnoki aranyérmet is szerzett: egyet Koppenhágában, kettőt Pitestiben, Romániában. Az egyéb versenyek mellett Balázs most a 2024-es párizsi olimpiára készül, illetve előtte még, az idén augusztusban a kanadai Halifaxban várható világbajnokságra.

– Az egyesület pár hónapja infrastrukturális munkálatokba kezdett. Mi ennek a háttere?

– Az egyesület számára a közelmúlt nagy előrelépése volt az is, hogy Szentendre Város Önkormányzata egy még 2020-ban megkötött bérleti szerződés alapján használatba adta az egyesületnek azt a felújításra szoruló csónakházat, ahol már évek óta stabilan, de korábban hosszú távú megállapodás nélkül működünk. Ahol télen az erőnléti edzések benti részét tartjuk, illetve a hajókat, eszközöket tároljuk. Ezt megelőzően a Magyar Kajak-kenu Szövetség megállapodott az önkormányzattal arról, hogy a csónakház felújítását támogatja. Ennek kapcsán egy komolyabb összeg is szóba jött, de csak néhány év múlva. Ezt a helyzetet már több nagyobb, de elúszott próbálkozás előzte meg az egyesület kapcsán. Így amikor idén biztossá vált egy, a korábbiaknál lényegesen kisebb, hogy összesen 25 millió forint + áfa támogatást kapnánk a csónakházra, de belátható időn belül, e mellett döntöttem. Tudomásul véve azt, hogy ebbe a saját erőnket is beletesszük. El is kezdődött az egyesület csónakházának átépítéssel egybekötött korszerűsítése még tavaly. Az épület teljesen más alaprajzot kapott, minden máshová kerül benne, mint az előzőben. A téli erőnléti edzésekhez nélkülözhetetlen konditerem például az öltözőkkel együtt már felkerült az emeletre – ahol sikerült kialakítanunk egy vizesblokkot is –, a hajókat pedig a földszinten tartjuk majd. Ez korábban fordítva volt.

Figyelemmel kellett lennünk az árvíz-veszélyre is, mivel a csónakház a Duna árterében van, ezért a szendvicspanel technológia mellett döntöttünk. A célra rendelkezésre álló források ugyanakkor valóban nagyon szűkösek, hiszen ez nem is felújítás, hanem újjáépítés. Ezért a szülők és versenyzők számos alkalommal személyesen vettek, illetve vesznek részt a munkálatokban. Mostantól fogva pedig nekünk kell kigazdálkodnunk az ingatlan rezsiköltségeit is, ami az árterben használható villanyfűtésre is figyelemmel nem lesz alacsony. A versenyzők által elért hazai és nemzetközi eredmények ugyanakkor a korábbiaknál valóban jelentősen figyelemre méltóbbak és kétségkívül magukért beszélnek. Az egyesületnek éppen ezért, a versenysport minél jobb feltételeinek biztosítása érdekében, szponzori háttérre van szüksége. A versenyzők ugyanis már adták azt, amit adhattak és ezt a továbbiakban is meg fogják tenni: az idejüket és a kitartásukat. A legutóbbi sikerek őket igazolják, de az is látható, hogy egy profi fordulatváltáshoz most már kétségtelenül kell a szponzor. Az egyesületnek soha nem volt és most sincs szponzora, így nyugodtan kijelenthetem, hogy ezekhez a srácokhoz, ehhez az egyesülethez most szponzorként csatlakozni visszaható lehetőség, őket névadó szponzorként segíteni pedig jó imidzsépítő befektetés is lehet a jövőre nézvést. Az egyesület mecénási támogatást is örömmel fogad. Ettől eltér

azonban a szponzoráció, amelynek időtartama során a sportegyesület is vállal a szponzor számára különféle előnnyel járó kötelezettségeket.

– Milyen eredményekre számít a közeljövőben?

– Adolf Balázs esetében a már említett kanadai világbajnokságon, Halifaxban mindenképpen dobogós eredményt várok és gondolom ő is. Balázs a gyengébb olimpiai szereplés után egy hónappal tartott világbajnokságon 5000 méteren már aranyat nyert, 1000 méteren pedig – ami fontosabb, mert olimpiai táv – harmadik helyen szerepelt. Idén hasonló eredmény már jó lenne, hosszabb távon pedig természetesen az olimpia a cél. Az ember nem szereti így előre mondani ezeket, mert ez nagy súlyt jelenthet a versenyzőnek, ezért általában így próbálunk kibújni a kérdés elől, de szerintem Balázs nagyjából ezt várná el magától. A tavaly kimagaslóan jó eredményt elért kicsik kapcsán az említett két edző erősíti a mezőnyt. Annyiban azonban kicsit rosszabb a helyzet, hogy a gyerekek zöme egy korcsoporttal feljebb lép életkorából adódóan és ott már nehezebb lesz a verseny. Kenuban C1-ben kell indulni egyesben, párosban még lehet portya kenuban. Van olyan versenyző is, aki életkora miatt nem léphet még feljebb, neki így nem lesz párja, ezért egyesben indul majd, de szerintem ő egyesben is simán megoldja majd ezt a dolgot.

Hogyan gondozzuk a szabadföldi rózsát?

A kertek egyik legszebb ékessége a rózsá virága. Ahhoz, hogy a több ezer fajtát számláló dísznövény teljes pompájában tudja a szemünket gyönyörködtetni, értő, szerető, gondos kezekre van szükség. Megkérdeztük Boronkay Gábort, a MATE Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet Dísznövénytermesztési és Zöldfelületgazdálkodási Kutatócsoport tudományos főmunkatársát, milyen munkálatoknak van itt az ideje, mire kell figyelniünk, ha azt akarjuk, szép és egészséges rózsák nővekedjenek kertünkben. Az egyetem kutatója részletekben gazdag útmutatót adott.

Írta: Boronkay Gábor

Amikor tavaszodni kezd – vagy éppen már nagyon szeretnénk, ha tavaszodna – mindig a kerti virágokra gondolunk. „Kiültethetem már végre? Ugye metszhetem? Remélem, már nem fagy el...”. A rózsá esetén sincs ez másképpen. Tehát... Metszhetjük már? Igen! Sőt, éppen ideje is, mi például itt a Budatétényi Rózsakertben már javában dolgozunk. Akinek azonban a kertjében nincs ennyi tő – konkrétan mintegy tízezer – az azért még nem készt el.

A munkát azonban nem itt kell elkezdenni. A kerttulajdonosok – remélhetőleg – már az ősszel felkupacolták a töveket. Ez azt jelenti, hogy földdel feltöltötték a rózsá tövi részét, hogy a termőföld szí-

getelő hatása megvédje a gyökérnyakat és szemzés helyét a téli fagytól. Ezt mindenképpen érdemes elvégezni, bár a mai modern fajták fagyűrűzése messze jobb, mint az 50 vagy 100 évvel ezelőtti nemesített rózsáké. Például bizonyos kanadai fajták mínusz 40 Celsius fokon még egészen jól érzik magukat.

Tételezzük fel, hogy minden úgy vár minket, ahogy az meg van írva. Tehát a legjobbakat feltételezve, kezdjük el a tavaszi munkákat! Először is kibontjuk a földkupacokat, óvatosan, hogy a töveket meg ne sértsük. Ezzel feltárjuk a gyökérnyakhoz közel található vesszőket, különösen az alany „vad” hajtásait. Ezek után megkezdhetjük a metszést.

Nem kell megijedni, a rózsá is növény, aki metszett már, a rózsával is megbirkózhat. Bár minden fajtacsoport más metszést kíván, és van belőlük vagy száz, a leggyakoribb kerti rózsá a nagyvirágú teahibrid. Ezt és a magasabb csokrosan virágzó ágyásrózsákat (ezek többnyire floribundák) pedig úgy metsszük, hogy „kiterítjük” a tövet. A középső vesszőket messzük ki, a széle felé is csak 4-6 erős vessző maradjon meg, kifelé álló rügyekkel. Minden meghagyott vesszőt 2-4 vagy ízlés szerint 6-8 szemre metsszünk vissza, attól függően, milyen magasra szeretnénk a rózsákat nevelni. Általában a gyengébben kihajtó töveket erősebben vágjuk vissza, a robosztusabbakat

pedig hagyjuk magasabbra. A rügyek felett hosszú csonkokat sohase hagyunk! Természetesen a rózsára is igaz, hogy beteg, sérült, száraz vesszőket, és az egymásba gabalyodókat mindenképpen el kell távolítani. Amennyiben vadhajtásokra akadunk – ezek a gyökérnyak tájáról erednek, és gyakran eltérő színűek – többől metsszük ki.

A törpe rózsáknál (miniatűr, miniflóra, polianta) hajtásválogatásra nincs szükség, itt a sűrű lomb nem hátrány. A kúszórózsák metszése viszont minden többi típustól eltér, hiszen itt csak néhány jól elágazó gallyat kell meghagynunk, de azt viszont gondosan ki kell teríteni és felkötözni egy rácsozatra.

Amit még így tavasszal megtehetünk, az a tavaszi lemosó permetezés. Mivel a lemosást szó szerint kell venni, csak addig végezhetjük, amíg a friss hajtások el nem kezdenek megnyúlni, mert a lágy szövetek megperzselődhetnek a nagy mennyiségű permettől. Mi legyen a szerben? Lehetőleg minden, ami egy lemosó permetben lehet. A hordozóanyag mindig egy olaj, melybe rózsá esetén lombot károsító gombák, lisztharmat, atkák és levéltetvek ellen is kell hatóanyag. Ilyen szer többféle is van forgalomban, nem is tekinthetők túlzottan környezetszennyezőnek, bátran használhatjuk őket.

Mi az, ami még a dolgunk? Ha nitrogén tartalmú műtrágyát kívánunk kiszórni, azt is most érdemes, hogy a rózsá tavaszi növekedését segítsük. Érdemes komplex, mikroelemeket is tartalmazó trágyát használnunk, de ha ősszel vagy télen szerves trágyát terítettünk a rózsáágyásokba, a nitrogén lesz a legfontosabb. Az adagolással azonban óvatosan bánjunk, mert a rózsá sóérzékenysége itt is problémát okozhat! Ezzel még mindig nem értünk azonban a munkák végére, hiszen kapálni mindig lehet. Kell is: a rózsá gyökere levegőigényes, és a szerves trágyát is be kell forgatnunk a földbe. Ha azonban mulcsozzuk az ágyásainkat, kapálni nem szükséges, legfeljebb csak gyomlálni.

Mi van azonban akkor, ha még nincs is rózsánk? Még vehetünk, bár az ősz ideálisabb a rózsá kiültetésére. Mivel az utóbbi időben erősen terjed a konténeres rózsá, amit pedig az év bármely (fagymentes) napján ültethetünk, máskor is vásárolhatunk rózsát. Ennek ellenére próbáljuk őszre, vagy ha nem megy, tavaszra időzíteni a beszerzést, mert jobb lesz az eredés.

Milyen rózsát vegyünk? Ezt a kérdést itt aligha járhatjuk körbe. A világban mára mintegy 80 ezer fajta lehet, ebben a dzsungelben csak fajtakönyvek és az ízlésünk segíthet. Csupán ötletet tudok adni, talán hasznosak lesznek. Vegyünk újonnan nemesített fajtákat, azok általában betegségekre ellenállóbbak, erőteljesebbek, mint a XX. század közepének rózsái. A fényes levelű fajták gyakran ellenállóbbak a gombabetegségekre, különösen a fekete vagy csillagfol-

tosságra, mert egyik ősök a Wichura rózsza lehet. Ha tudunk, vegyünk ADR minősítésű fajtát, mert amit ez a német fajtabíró rendszer (Allgemeine Deutsche Rosenneuheitenprüfung) elfogad, az csak kiváló lehet. Ha elfogadjuk, hogy csak egyszer virágzik a rózsánk egy évben, vehetünk történelmi fajtákat is, például illatos damaszkuszi rózsát, moharózsát vagy bourbon fajtákat, ezek is rendkívül egészségesek. Ha azonban különleges színű vagy tarka fajtát viszünk haza, készüljünk fel, hogy az vegetatívan alulmúlhatja a hagyományos virágú rózsák erőnlétét.

És mit ne vegyünk? Tartózkodjunk az 1950-70-es évek rózsáitól, ezeket gyakran kell permetezni! Igaz hogy ezért jóval olcsóbbak is. Ha a talajunk meszes – és kié nem az – ne ültessünk japán vagy rancos levelű rózsát (rugosa csoport), akár mennyire szép fajtái is vannak! Szintén érzékenyek a mérszre a sokvirágú rózsza (multiflora) alanyok is, ezeket onnan lehet felismerni, hogy bojtos a gyökerük. Nyugaton ilyeneket használnak a cserepes rózsák szemzésénél, de szerencsére Magyarországon már jóformán sehol nem dolgoznak vele. Ahol azonban savas a talaj, például bizonyos homoktalajok, vagy savanyú kőzetek felett képződött talajok, ott bátran kísérletezhetünk ezekkel is!

Figyeljünk rá, hogy a sárga fajták mindig kényesebbek, mint a többi rózsza, mert a sárga szín egy félsivatagi rózsától (róka-rózsza) származik, ami kifejezetten érzékeny a párakedvelő gombákra. Vigyázzunk a talajtakaró rózsákkal is, mert ha

gyomlálni kell – és mindig kell – azt nem könnyen tudjuk megtenni, be kell állni a tüskebozót közepébe. Gondoljunk arra is, hogy az illatos rózsák hamarabb hervadnak a magasabb etilénképzés miatt, ezért itt is kompromisszumot kell találnunk. Végezetül nem árt, ha a rózsza méretének is utánanézzünk, ha 6-8 méter magasságot írnak, azt vegyük komolyan! Ha már megvan a rózsánk, hová ültessük? A kerttervezők véleménye szerint az egyik legsokoldalúbb növény a rózsza. Nem véletlen tehát, hogy kertészeti szerepük is eltérő. Teahibridet a kert hangsúlyos pontjára ültessünk, de messze a járókelők kezétől! A nagy virágzatú ágyásrózsákat nagyobb egységes foltokba telepítsük, esetleg sövényt is létrehozhatunk belőlük. A miniatűr rózsák cserépbe vagy sziklakertbe valók, a talajtakaró rózsák pedig kőfalakra, támfalakra. A táj vagy tájképi rózsák pedig mindenhol – oda is, ahol nem tudjuk rendszeresen ápolni a kertet.

Általánosságban pedig az mondható el, hogy laza, de tápanyagban gazdag talajba tegyük, és napra. Mindenképpen, és határozottan napra. A rózsza már napi néhány óra árnyékot is megszenved, és csupán egy-két típusra mondják, hogy „árnyéktűrő”. Ilyenek az alba rózsák, a pézsmarózsza, a centifoliák. Azonban ezek sem az árnyékot tűrik, inkább a nyári hőségutát nem viselik el. A rózsza ugyanis nem trópusi növény, nem kedveli a nagy meleget, napfényigénye abból következik, hogy a vadrózsák a délies domboldalak és hegylábak cserjéi. Ahová azonban rózsát ne ültessük: oda, ahol

előtte rózsza volt. Faiskolások körében jól ismert, de tudományosan még nem bizonyított tény, hogy a rózsza szélsőségesen érzékeny a talajajtságra.

Különösen igaz ez a Magyarországon elterjedt „Laxa” alanyra. A rózsza gyökere környékén felszaporodó fonalférgek és sugárgombák – legalábbis ezekre gyanakodnak – komoly kárt tudnak okozni az idős tövek helyére kiültetett fiatal rózsza gyökereiben. A tövek satnyák maradnak és nem fejlődnek rendszeren. Ha mindenáron ragaszkodunk a helyhez, oda előtte kisvirágú bársonyvirágot (vagyis a büdöskét) és mézontófűvet vessünk, és egy évig hagyjuk is ezeket ott. Több munkát igénylő módszer a talajcsere, de az is hatékony.

Milyen távolságra ültessük? Ezt bizony a bokorméret határozza meg! Miniatűr rózsát ültethetünk akár 20 centiméter távolságra is, 40-50 centiméter megfelelő a keskeny, feltörő teahibrideknek, de a floribunda ágyásrózsáknak is. Ha viszont nagyméretű parkrózsát veszünk, akár méterekben is mérhetjük a távolságot – ha van annyi helyünk egyáltalán.

És végezetül milyen általános tanácsot adhatok? A rózsának is van lelke. Ez néha még a szakmabelieket is képes meglepni! Néha látszólag indokolatlanul kényeskedik, máskor pedig mindent kibír, sőt egyenesen kirihatatlan. Ha gyakran nézünk rá, sokszor járunk a közelébe, jobban kiismerjük. Akár beszélhetünk is hozzá, bár ez nem szorosan vett része az agrotechnikának. A botanika atyja, Theophrastos sem írt erről, pedig ő aztán igazán értett hozzá. Igaz nem is ellenezte.

agribusiness.hu

PROGRAM **2022. május 7.**
SZOMBAT

